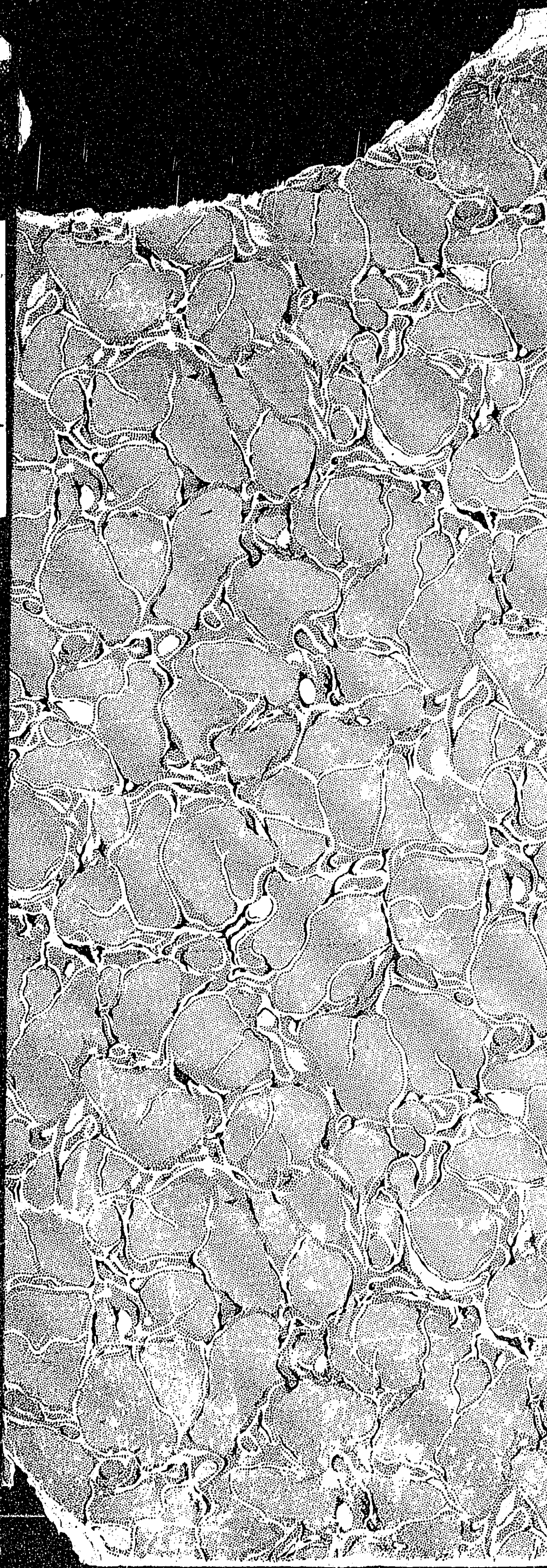
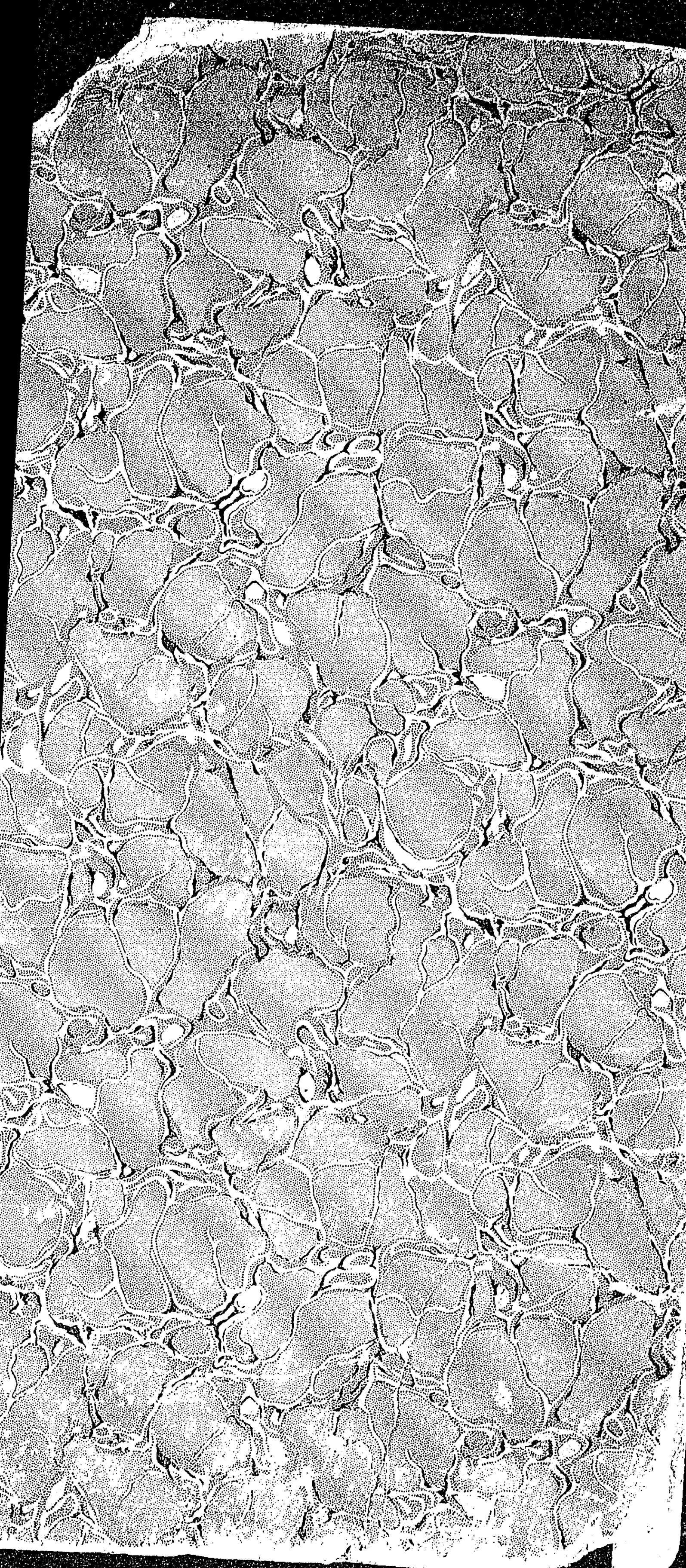
Peter-
mann.

Pauli
Epistola
ad
Philemon
Specimen-
is loro
ad fidem

Pauli

Epistola ad Philemonem

speciminis loco

ad fidem versionum orientalium veterum

una cum earum textu originali

graece edita

a

Jul. Henr. Petermann
Doct. Phil: et Prof. Publ. Extr. in Univ. Berol.

Berolini 1844.

Sumtibus C. G. Lüderitz.

Metallo expressum in instituto lithogr. reg.

Pauli
Epistola ad Philemonem
speciminis loco
ad fidem versionum orientalium veterum
una cum earum textu originali
graece edita

a

Jul. Henr. Petermann
Doct. Phil. et Prof. Publ. Extr. in Univ. Berol.

Berolini 1844.
Sumtibus C. G. Lüderitz.
Metallo expressum in instituto lithogr. reg.

Augusto Neandro

a. d. XVII. Cal. Febr.

gratulabundus

offert

J. H. Petermann

Praefatio.

Diu jam multumque a viris doctis desideratum est, ut, quum recentiori ac recentissimo tempore libri manuscripti Novi Testamenti graeci, quotquot nostra aetate reperiantur, quam accuratissime conquisiti et inter se comparati sint, versiones quoque antiquiores, quae codicibus auctoritate pares aestimandae sunt, accuratiori ac diligentiori subjiciantur examini, ut tandem textus librorum sacrorum quam maxime genuinus erui atque repraesentari possit. Cujus rei initium jam factum est a Lachmanno, Viro Celeberrimo, qui versionis Italae, quae dicitur, textum graecum, cui superstructa est, una cum textu latino genuino ut ex parte jam edidit, ita mox totum typis exprimendum curabit. Sed versiones orientales licet majorem partem in judicium vocatae sint, jure tamen dolemus, hoc obiter tantum esse factum, nec aliter usque ad hoc tempus fieri potuisse, quum qui huic negotio operam dederunt, viri docti editiones earum minus castigatas ante oculos habuerint. At nunc tandem tempus opportunum videtur mihi venisse, quo de textu graeco, quem singulae quaeque sequutae sint, melius ac rectius judicare possimus. Debemus enim Anglis viris Celeberrimis S. Lee et Thom. Pell Platt novas easque bene castigatas editiones versionum syriacae, quae dicitur, simplicis atque aethiopicae; debemus Illustri Armeniorum Academiae Mechitharisticae editionem versionis ipsorum antiquae cum variis codicibus manuscriptis comparatam; ac praeterea etiam bibliotheca regia Berolinensis haud spernendam

suppeditat tam librorum editorum quam manuscriptorum copiam.

Hinc non dubitavi, instigatus praesertim a Viro Illustrissimo, mihique omni qua par est reverentia colendo, Augusto Neandro, hunc laborem in me suscipere; jamque trado viris harum rerum peritis hujus rei specimen, quod iis spero non ingratum fore, quanquam doleo, quod typis adhuc deficientibus meam ipsius manum, non dignam profecto, quae aliorum oculis subjiciatur, proponere coactus fuerim. In posterum vero, si mihi auxilium, ut spero, non defuerit, hac ratione versiones evulgandi lubentissime relicta, typis eas exscribendas curabo.

Iam vero superest, ut, quid praestare voluerim, et quae mihi via ineunda visa sit, paucis exponam. Quum in animo esset, versionum orientalium, quotquot ex antiquiori tempore nobis superstites essent, seu ad nostram cognitionem pervenissent, textum graecum eruere et edere: ante omnia necessarium duxi, ipsarum textum ad optimorum exemplarium fidem editum addere, ut simul omnibus eluceat, utrum recte an falso de textu earum originali judicaverim. Itaque versionem syriacam simplicem (Peschito) dedi ad editionem Londinensem viri Ill. S. Lee, aethiopicam (Aeth. I.) ad editionem viri Cel. Thom. Pell Platt, armeniacam ad Ill. Mechitharistarum editionem criticam Venetiis anno 1805 typis evulgatam. His adjunxi arabicam versionem ab Erpenio Lugd. Bat. anno 1616 editam (Ar. Erp.), syriacam philoxenianam s. charklensem

dictam, copticam ex editione D. Wilkins (Oxon. 1716), arabicam hujus epistolae e coptica confectam (Copt. Ar. H.), quam Cel. Hug in libro suo „Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments" part. I. §. 103. speciminis loco promulgavit, arabicam bibliorum polyglottorum Londinensium (Ar. Polygl.), atque ibericam ex editione Moscoviensi anni 1816. Praeterea adjeci textum aethiopicum, quem in bibl. polygl. Lond. legimus (Aeth. II), quum in plurimis locis a textu Thomae Pell Platt recedat, ac teste Br. Waltono in Prolegg. XV. ad codicem manuscriptum expressus sit. Denique contigit mihi esse tam felici, ut in bibliotheca regia Berolinensi duas versiones arabicas, alteram e syriaca simplici (Ar. Diez. sc. e bibliotheca Dieziana), alteram e coptica conditam (Copt. Ar. R. sc. e bibl. reg.) invenirem, quae hucusque nondum lucem viderunt. Quae licet ipsae ex aliis versionibus ortae sint, tamen in constituendo textu ipsarum originali, atque inde etiam graeco non omnis momenti expertes esse mihi videbantur. – Infra posui textum graecum, qualem Peschito ex meo scilicet qualicunque judicio repraesentat, eumque integrum, cui, ut spatio parcerem, simulque omnium varietatum conspectum faciliorem redderem, nonnisi discrepantias reliquarum versionum subjeci. Sed, quum singuli interpretes non semper verbum de verbo reddiderint, nec pro indole linguae, qua utebantur, hoc ubique facere potuerint, immo paraphrasin potius textus originalis nonnunquam proponant, nonnunquam etiam duas simul lectiones sequuti sint, aut duas ejusdem textus versiones reddant, quarum altera fortassis ex margine in textum irrepsit, quumque me ubique veram lectionem eruisse, mihi arrogare non audeam: satius judicavi, in notis in

fine libelli ad singulas quasque versiones additis, ubicunque de vera versionis lectione originali disceptari queat, interpretationem verbo tenus factam eamque latinam addere, ut suum quisque judicium de hac re facere possit. In easdem ablegavi praeter animadversiones necessarias discrepantias etiam codicum manuscriptorum atque editionum; quaecunque mihi sese obtulerunt.

Hac ratione omnibus virorum doctorum desideriis me satisfecisse atque in posterum esse satisfacturum opinor, neque quidquam magis opto, quam ut ad textum librorum sacrorum restituendum nonnihil contulisse videar. Quod si mihi contigerit, in negotio suscepto libenter studioseque pergam, idque inprimis in votis habeo, ut Deus O. M. ad hunc laborem profecto haud facilem persequendum vires mihi suppeditet. Scribebam Berolini mense Januario anni MDCCCXXXIV.

Inscriptio.

Pesch. ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ܀

Ar. Diez. رسالة القديس مار بولص الى تلميذه فيلمن .

Ar. Erp. الرسالة الثالثة عشر الى فيليمون .

Philox. ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ܘܐܦܦܝܐ ܘܐܪܟܝܦܘܣ .

Aeth. I. ወልእክት፡ ጳውሎስ፡ ኀበ፡ ፊልሞና።

Aeth. II. ለፊልሞና፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ብሔረ፡ ሮሜ።

Copt. Ⲡⲣⲟⲥ ⲫⲓⲗⲏⲙⲱⲛ .

Copt. Ar. R. رسالة فيلمون .

Ar. Polygl. رسالة القديس بولص الى فيليمون . وهي في عدد الرسايل ثالثة عشر .

Armen. Առ Փիլիմոնն, և առ Արքիպպոս սարկաւագ. և առ Ապփիաս:

Iber. ფილიმონის მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლე მოცი-
ქულისა.

Pesch. Gr. Παύλου ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολή.

Ar. Diez. Gr. Ἡ τοῦ ἁγίου παύλου πρὸς φιλήμονα τὸν μαθητὴν αὐτοῦ ἐπιστολή.

Ar. Erp. Gr. Ἡ τρισκαιδεκάτη ἐπιστολὴ ἡ πρὸς φιλήμονα.

Philox. Gr. Ἡ πρὸς φιλήμονα καὶ ἀπφίαν καὶ ἄρχιππον ἐπιστολή.

Aeth. I. Gr. Παύλου ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολή.

Aeth. II. Gr. Πρὸς φιλήμονα. καὶ ἐγράφη, ὅτε ἦν ἐν τῇ πόλει ῥώμῃ.

Copt. Gr. Πρὸς φιλήμονα

Copt. Ar. R. Gr. Ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολή.

Ar. Pol. Gr. Ἡ τοῦ ἁγίου παύλου πρὸς φιλήμονα ἐπιστολή, καὶ αὕτη ἐν τῷ τῶν
ἐπιστολῶν ἀριθμῷ ἡ τρισκαιδεκάτη.

Arm. Gr. Πρὸς φιλήμονα, καὶ πρὸς ἄρχιππον διάκονον, καὶ πρὸς ἀπφιάν.

Iber. Gr. Ἡ τοῦ ἁγίου παύλου ἀποστόλου πρὸς φιλήμονα ἐπιστολή.

Pesch. ܦܘܠܘܣ ܐܣܝܪܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܐ. ܠܦܝܠܡܘܢ ܚܒܝܒܐ ܘܦܠܚܐ ܕܥܡܢ.

Ar. Diez. من بولص رسول ايسوع المسيح وطيماتاوس الاخ الى فيليمن الاخ الحبيب العامل معنا

Ar. Erp. من بولس اسير يسوع المسيح وطيموتاوس الاخ الى فيليمون الحبيب العامل معنا

Philox. ܦܘܠܘܣ ܐܣܝܪܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܗܘ ܐܚܐ: ܠܦܝܠܝܡܘܢ ܗܘ ܚܒܝܒܐ
ܘܦܠܚܢܐ ܕܝܠܢ.

Aeth. I. ጳውሎስ፡ ሙቁሑ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወጢሞቴዎስ፡ እኁነ፡
ለፊልሞና፡ ዘፍቁር፡ ዘየኀብር፡ ግብረ፡ ምስሌነ፡

Aeth. II. ጳውሎስ፡ ሙቁሑ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወጢሞቴዎስ፡ እኁነ፡ ለፊል
ሞና፡ ዘፍቁር፡ ።

Copt. ⲡⲁⲩⲗⲟⲥ ⲡⲉⲧⲥⲟⲛϩ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅ ⲛⲉⲙ ⲧⲓⲙⲟⲑⲉⲟⲥ ⲡⲓⲥⲟⲛ
ⲙ̀ⲫⲓⲗⲏⲙⲱⲛ ⲡⲉⲛⲙⲉⲛⲣⲓⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉⲛϣⲫⲏⲣ ⲛ̀ⲣⲉϥⲉⲣϩⲱⲃ

Copt. Ar. H. من بولس اسير بيسوع المسيح وطموتاوس الاخ الى فيلمون حبيبنا وشريكنا في العمل

Copt. Ar. R. من بولس المغلول في سبب المسيح يسوع وطيماتاوس الاخ الى فيليمون الحبيب العامل
معنا

Ar. Polygl. من بولص اسير يسوع المسيح ومن تيموثاوس الاخ الى فيليمون حبيبنا ومؤازرنا

Armen. Պաւղոս կապեալ յիսուսի քրիստոսի, և տիմոթէոս եղբայր. փի-
լիմոնի սիրելւոյ և գործակցի մերոյ,

Iber. პავლე პყრობილი ქრისტე იესუჲსი, და ტიმოთე ძმაჲ, ფილიმონს
საყუარელსა და თანა-შემწესა ჩუენსა.

Pesch. Gr. Παῦλος, δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, φιλήμονι
τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

Ar. Diez. ἀπόστολος *pro* δέσμιος — *Copt.*, *Copt. Ar. R.*, *Iber.* χριστοῦ ἰησοῦ *pro* ἰησοῦ χριστοῦ — *Ar. Diez.*, *Ar. Erp.*, *Aeth. I*, *Copt. Ar. R.* τῷ ἀγαπητῷ συνεργῷ ἡμῶν *pro* τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν — *Aeth. II.* *verba* καὶ συνεργῷ *omisit.*

Pesch. ܘܠܐܦܦܝܐ ܚܒܝܒܬܐ. ܘܠܐܪܟܝܦܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ. ܘܠܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܟ.

Ar. Diez. والى ابفيا حبيبنا والى ارشيش العامل معنا والى البيعة التى فى منزلك .

Ar. Erp. والى ابفيا الاخت والى اركيفوس العامل معنا والى الجماعة التى فى بيتهم:

Philox. ܘܠܐܦܦܝܐ ܐܚܬܐ ܚܒܝܒܬܐ: ܘܠܐܪܟܝܦܘܣ ܗܘ ܒܪ ܦܘܠܚܢܐ ܕܝܠܢ.
ܘܠܥܕܬܐ ܗܝ ܕܒܒܝܬܟ:

Aeth. I. ወለአፍብያ፡እኅትነ፡፡ወለአርኪጳ፡ዘይገብር፡ምስሌነ፡ወለእለ፡ምስሌሆ
ሙ፡እለ፡ውስተ፡ቤተ፡ክርስቲያን፡፡

Aeth. II. ወአርኪጳ፡እኁነ፡ወእለ፡ምስሌሆሙ፡እለ፡ውስተ፡ቤተ፡ክርስቲያን፡፡=

Copt. ⲛⲉⲙ ⲁⲡⲫⲓⲁ̀ ϯⲥⲱⲛⲓ ⲛⲉⲙ ⲁⲣⲭⲓⲡⲡⲟⲥ ⲡⲉⲛϣⲫⲏⲣ ⲉ̀ⲙⲙⲁⲧⲟⲓ ⲛⲉⲙ ϯⲉⲕ-
ⲕⲗⲏⲥⲓⲁ̀ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲟⲩⲏⲓ

Copt. Ar. H. وانفيا الاخت وارخيفوس شريكنا فى جندية وجماعة بيتهم

Copt. Ar. R. والى انيفيه الاخت والى اركيفوس العامل معنا والى الجماعة التى فى بيته

Ar. Polygl. والى ابفيا الحبيبة . وارشيبتوس المتجند معنا . والبيعة التى فى منزلك

Armen. և Ապփեայ քեռ. և Արքիպպեայ զինուորակցի մերոյ, և առ տանդ եկեղե-
ցւոյդ.

Iber. და აპფიას დას საყუარელსა, და არქიპოსს თანა-მოღუაწესა ჩუენსა
და სახლისა შენისა ეკლესიასა.

Pesch. Gr. καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ
κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·

Aeth. II. verba priora καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ omisit – Ar. Erp., Aeth. I, Copt., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R., Armen. ἀδελφῇ pro ἀγαπητῇ – Philox. τῇ ἀδελφῇ + ἀγαπητῇ – Iber. τῇ ἀδελφῇ ἀγαπητῇ – Aeth. II, ἀδελφῷ pro συστρατιώτῃ – Ar. Erp., Aeth. I et II, Copt., Copt. Ar. H., κατ' οἶκον αὐτῶν, Copt. Ar. R. κατ' οἶκον αὐτοῦ pro κατ' οἶκόν σου.

Pesch. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ. ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

Ar. Diez. النعمة معكم والسلام من الله ابينا ومن ربنا ايسوع المسيح

Ar. Erp. النعمة معكم والسلام من الله ابينا ومن يسوع المسيح ربنا

Philox. ܛܝܒܘܬܐ ܠܟܘܢ: ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܕܝܠܢ: ܘܡܪܝܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

Aeth. I. ሰላም፡ ለክሙ፡ ወጸጋ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ።

Aeth. II. ሰላም፡ ለክሙ፡ ወጸጋ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ።=፡

Copt. ⲡϩ̀ⲙⲟⲧ ⲛⲱⲧⲉⲛ ⲛⲉⲙ ⲧϩⲓⲣⲏⲛⲏ ⲉ̀ⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲫϯ ⲡⲉⲛⲓⲱⲧ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲛⲟ̅ⲥ̅ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅ ⲡⲭ̅ⲥ̅

Copt. Ar. H. النعمة لكم والسلامة من الله ابينا ومن ربنا يسوع المسيح

Copt. Ar. R. النعمة معكم والسلام من الله ابينا ومن سيدنا يسوع المسيح

Ar. Polygl. نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والرب يسوع المسيح .

Armen. Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յայ հօրէ մերմէ՝ և ի տնէ յսէ քսէ:

Iber. ⴋⴀⴃⴊⴈ ⴇⴕⴓⴄⴌⴃⴀ ⴃⴀ ⴋⴘⴡⴃⴍⴁⴀⴢ ⴖⴋⴐⴇⴈⴑⴀⴂⴀⴌ ⴋⴀⴋⴈⴑⴀ ⴙⴓⴄⴌⴈⴑⴀ ⴃⴀ ⴓⴔⴊⴈⴑⴀ ⴈⴄⴑⴓ ⴕⴐⴈⴑⴒⴄⴑⴀ.

Pesch. Gr. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Pesch. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܟܠܙܒܢ ܘܡܥܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܒܨܠܘܬܝ܀

Ar. Diez. اما بعد فاني شاكر لالاهي في كل حين واذكرك في صلواتي

Ar. Erp. ثم اني اشكر الهي في كل حين واذكرك في صلواتي

Philox. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܟܠܙܒܢ ܟܕ ܥܒܕ ܐܢܐ ܕܘܟܪܢܟ ܥܠ ܨܠܘܬܝ܀

Aeth. I. አአኵቶ፡ ለአምላኪየ፡ ዘልፈ፡ ወእዜክረከ፡ በጸሎትየ፡፡

Aeth. II. አአኵቶ፡ ለአምላኪየ፡ ዘልፈ፡ ወእዜክረከ፡ በጸሎትየ፡፡

Copt. ϯϣⲉⲡϩⲙⲟⲧ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲁⲛⲟⲩϯ ⲛ̀ⲥⲏⲟⲩ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲉⲓⲓ̀ⲣⲓ ⲙ̀ⲡⲉⲕⲙⲉⲩⲓ̀ ϧⲉⲛ ⲛⲁⲡⲣⲟⲥⲉⲩⲭⲏ.

Copt. Ar. H. انا اشكر الاهي في كل حين واذكرك في صلواتي

Copt. Ar. R. اشكر الاهي في كل حين واذكرك في صلواتي

Ar. Polygl. اشكر لالهي دايما ذاكرا ذكرك في صلواتي

Armen. Գոհանամ զԱյ իմոյ յամ ժամ, յիշատակելով յաղօթս իմ կատարե-լով,

Iber. ვჰმადლობ ღმერთსა ჩემსა მარადის მოსაგონებელსა შენსა ვჰყოფ ლოცვათა შინა ჩემთა.

Pesch. Gr. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε, μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

Pesch. ܗܐ ܕܫܡܥܬ ܗܝܡܢܘܬܟ ܘܚܘܒܟ ܕܐܝܬ ܠܟ ܠܘܬ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܘܠܘܬ ܟܠܗܘܢ
ܩܕܝܫܐ.

Ar. Diez. هانذا منذ سمعت بايمانك وبالحب التي لك عند ربنا المسيح. وعند جميع
الاطهار

Ar. Erp. منذ سمعت بايمانك ومحبتك لربنا يسوع المسيح ولجميع الاطهار القديسين.

Philox. ܟܕ ܫܡܥ ܐܢܐ ܚܘܒܟ ܘܗܝܡܢܘܬܐ: ܗܝ ܕܐܝܬ ܠܟ ܠܘܬ ܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܘܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ.

Aeth. I. ሰሚዕየ፡ ሃይማኖተከ፡ ወፍቅረከ፡ ዘበእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡
ወኀበ ኵሎሙ፡ ቅዱሳን፡፡

Aeth. II. ሰሚዕየ፡ ሃይማኖተከ፡ ወፍቅረ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወኀበ ኵ
ሎሙ፡ ቅዱሳን፡=፡

Copt. ⲉⲓⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲑⲃⲉ ⲧⲉⲕⲁⲅⲁⲡⲏ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲕⲛⲁϩϯ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲉ ⲛ̀ⲧⲁⲕ
ⲛ̀ⲙⲙⲁⲩ ϧⲉⲛ ⲡⲉⲛⲟ̅ⲥ̅ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲁⲅⲓⲟⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ.

Copt. Ar. H. اذ اسمع من اجل محبتك وامانتك هذه التي لك في يسوع المسيح وفي جميع
الاطهار.

Copt. Ar. R. منذ سمعت بحبك وايمانك لسيدنا يسوع ولجميع الاطهار.

Ar. Polygl. اذ قد سمعت بالمحبة والامانة التي لك بالرب يسوع المسيح وبجماعة القديسين.

Armen. իբրև լուեալ զքո հաւատսն և զսէր, զոր ունիս առ տէր Յիսուս
և առ ամենայն սուրբս:

Iber. მესმის შენი ეგე სიყუარული და სარწმუნოებაჲ რომელი
გაქუს უფლისა მიმართ იესუ ქრისტეს და ყოველთა
მიმართ წმიდათა.

Pesch. Gr. Ἀκούων σου τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχεις εἰς τὸν κύριον
Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους.

Iber. (Copt.?) ἀκούω pro ἀκούων — Philox., Copt., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R., Ar. Pol., Iber. τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν pro τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην — Philox. πρὸς τ. κ. ι. κ. εἰς π. pro εἰς τ. κ. ι. κ. εἰς π. — Ar. Erp., Aeth. I et II, Copt. Ar. H., Ar. Pol., Iber. Ἰησοῦν χριστόν, Ar. Diez. χριστόν pro Ἰησοῦν.

Pesch. ܕܬܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟ ܡܥܒܕܐ ܦܐܪܐ ܒܝܕܥܬܐ ܕܟܠ ܛܒܬܐ
ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

Ar. Diez. ليكون شركة ايمانك تاتي الثمار بالاعمال وبمعرفة جميع الخيرات التي لكم بايسوع
المسيح.

Ar. Erp. لتكون شركة ايمانك تقوى بالاعمال الصالحة وبما لك من المعرفة بجميع الصالحات
بيسوع المسيح.

+*Aeth. I.* ከመ፡ ጽንዕ፡ ይኩን፡ ሱታፌ፡ ሃይማኖትከ፡ በምግባረ፡ ሠናይ፡ ወበአእምሮ፡ ኵሉ፡
ሠናይ፡ ዘበኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡

Aeth. II. ከመ፡ ጽንዕ፡ ይኩን፡ ሱታፌ፡ ሃይማኖትከ፡ በአእምሮ፡ ለኵሉ፡ ሠናይ፡
በክርስቶስ፡፡ ፡

Copt. ϩⲟⲡⲱⲥ ϯⲙⲉⲧϣⲫⲏⲣ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲉⲕⲛⲁϩϯ ⲛ̀ⲧⲉⲥϣⲱⲡⲓ ⲉⲥⲉⲣϩⲱⲃ ϧⲉⲛ
ⲡⲥⲟⲩⲉⲛ ⲁⲅⲁⲑⲟⲛ ⲛⲓⲃⲉⲛ ⲫⲁⲓ ⲉⲧ ϧⲉⲛ ⲑⲏⲛⲟⲩ ⲉ̀ⲡⲭ︦ⲥ︦.

Copt. Ar. H. لكي تكون شركة امانتك تعمل في معرفة كل خير هذه التي فينا الى المسيح.

Copt. Ar. R. لتكون شركة ايمانك بقوى بالاعمال والمعرفة بالصالحات كلها التي فيك بالمسيح

Ar. Polygl. لتصير شركة امانتك فاعلة بمعرفة كافة الصلاح الذي عملته بنا لدى يسوع المسيح.

Armen. զի հաղորդութիւն հաւատոցդ արդիւն լինիցի, գիտութեամբ ամե-
նայն բարութեան, որ է ձեզ ի Քս Յս:

Iber. რათა ზიარებაჲ ეგე სარწმუნოებისა შენისა შეწევნულ-იყოს, მეცნიერე-
ბითა ყოვლისა კეთილისაჲთა რომელ-არს ჩუენ შინა ქრისტესა
იესუს მიერ.

+*Philox.* ܐܝܟ ܕܬܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟ ܡܥܒܕܢܝܬܐ ܒܝܕܥܬܐ ܕܟܠ ܛܒܐ
ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ.

Pesch. Gr. Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παν-
τὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν ἐν Ἰησοῦ χριστῷ.

Ar. Erp. ἀγ. τ. ἔν σοι etc. *Philox.* ἀγ. τ. ἐν ὑμ. ἐν χριστῷ Ἰησοῦ *Aeth. I.* ἀγ. τοῦ ἐν Ἰησοῦ χρι-
στῷ *Aeth. II.* ἀγ. ἐν χριστῷ *Copt.* — εἰς χριστόν *Copt. Ar. H.* ἀγ. τ. ἐν ἡμῖν εἰς χριστόν *Copt. Ar. R.*
ἀγ. τ. ἔν σοι ἐν χριστῷ *Ar. Polygl.* ἀγ. τ. ἐν ἡμῖν εἰς Ἰησοῦν χριστόν *Arm.* — εἰς χριστὸν Ἰη-
σοῦν *Iber.* ἀγ. τ. ἐν ἡμῖν εἰς χριστὸν Ἰησοῦν.

Pesch. ܚܕܘܬܐ ܓܝܪ ܤܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܠܢ ܘܒܘܝܐܐ. ܕܒܚܘܒܟ ܐܬܬܢܝܚܘ ܪ̈ܚܡܝܗܘܢ ܕܩܕܝ̈ܫܐ܂

Ar. Cair. وذلك إن لنا فرحا جزيلا وعزا لأن محبة القديسين استراحت بحبك

Ar. Erp. وان لنا سرورا عظيما وعزا كثيرا اذ بمحبتك استراح الاطهار ايها الاخ .

Philox. ܚܕܘܬܐ ܓܝܪ ܤܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܠܢ: ܘܒܘܝܐܐ ܥܠ ܚܘܒܟ ܕܒܟ: ܕܪ̈ܚܡܐ ܕܩܕܝ̈ܫܐ
ܡܬܢܝܚܝܢ ܒܟ ܐܚܘܢ܀

Aeth. I. ተፈሥሕነ: ወተሐሠይነ: በእንተ: ተፋቅሮትከ: እስመ: አዕረፈት: ነፍሶሙ:
ለቅዱሳን: በኀቤከ: እኁየ::

Aeth. II. ወተፈሥሕነ: ወተሐሠይነ: በእንተ: ተፋቅሮትከ: እስመ: አዕረፈት: ነፍሶሙ:
ለቅዱሳን: በኀቤከ: እኁየ::=:.

Copt. ⲇⲓⲟⲓ ⲅⲁⲣ ⲛ̀ⲟⲩⲛⲓϣϯ ⲛ̀ⲣⲁϣⲓ ⲛⲉⲙ ⲟⲩⲛⲟⲙϯ ⲉ̀ϧⲣⲏⲓ ⲉ̀ϫⲉⲛ ⲧⲉⲕⲁⲅⲁⲡⲏ
ϫⲉ ⲛⲓⲙⲉⲧϣⲁⲛⲑⲙⲁϩⲧ ⲛ̀ⲧⲉⲛⲓⲁⲅⲓⲟⲥ ⲁⲩⲉⲙⲧⲟⲛ ⲉ̀ⲃⲟⲗϩⲓⲧⲟⲧⲕ ⲡⲓⲥⲟⲛ.

Copt. Ar. H. لاني نلت فرحا عظيما وعزا بمحبتك لان تحنن الاطهار استراح من هبّتك ايها الاخ

Copt. Ar. R. وان لنا فرحا كثيرا وعزا اذ بحبك اكرم القديسون واستراحوا لذلك ايها الاخ

Ar. Polygl. لان قد اشتملنا انعاما جزيلا وعزا نفيسا بمحبتك. لان حشا القديسين قد تنيحت
بك ايها الاخ .

Armen. Խնդութիւն յոյժ ընկալաք, և մխիթարութիւն ի սէրս սիրոյն քոյ. զի
գութք սրբոց քև հանգուցեալ են եղբայր:

Iber. რამეთუ სიხარული დიდი მაქუს და ნუგეშინის-ცემაჲ სიყუარუ-
ლისა შენისათჳს, რამეთუ ნაწლევნი წმიდათანი განსუენე-
ბულ არიან შენ მიერ ძმაო.

Pesch. Gr. Χαρὰν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν, ὅτι διὰ τῆς ἀγάπης σου τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται.

Ar. Erp. et Copt. Ar. R. addunt ἀδελφέ. Philox. — ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλ. — διὰ σοῦ, ἀδελφὲ ἡμῶν. Copt., Copt. Ar. H. et Iber. — ἔχω — ἐπὶ τῇ ἀγ. σου, ὅτι τὰ σπλ. — διὰ σοῦ, ἀδελφέ. Aeth. I et II et Arm. ut Copt., sed omissa voce γάρ. Ar. Polygl. — ἔχομεν, reliqua ut Copt. —

Pesch. ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܓܝܐܐ ܡܦܪܣܝܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܡܫܝܚܐ: ܕܐܦܩܕܘ ܠܟ ܐܝܠܝܢ ܕܘ̈ܠܢ.

Ar. Diez. من اجل هذه لى دالة كثيرة بالمسيح لامرك بما ينبغى.

Ar. Erp. ولى من اجل هذه الخصلة دالة عظيمة بالمسيح وانى اوصيك بالوصايا التى هى الحق.

Philox. ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܓܝ ܦܪܗܣܝܐ ܡܦܪܣܝܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܡܫܝܚܐ: ܠܡܦܩܕܘ ܠܟ ܗܘ ܕܘܙܠ.

Aeth. I. ወብየ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ ሞገስ፡ ዐቢይ፡ በክርስቶስ፡ ከመ፡ እእዝዝከ፡ ትእዛዘ፡ ጽድቅ፡፡

Aeth. II. ወተአምንየ፡ በክርስቶስ፡፡

Copt. ⲉⲑⲃⲉ ⲫⲁⲓ ⲟⲩⲟⲛ ⲛ̀ⲧⲏⲓ ⲙ̀ⲙⲁⲩ ⲛ̀ⲟⲩⲛⲓϣϯ ⲙ̀ⲡⲁⲣⲣⲏⲥⲓⲁ ϧⲉⲛ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲉ̀ⲟⲩⲁϩⲥⲁϩⲛⲓ ⲛⲁⲕ ⲙ̀ⲡⲉⲧⲥϣⲉ.

Copt. Ar. H. من اجل هذه الى ادلال عظيم بالرب ان امرك بما يجب

Copt. Ar. R. ومن اجل هذه لى دالة عظيمة بالمسيح ان اوصيك بالواجب

Ar. Polygl. فلهذا اذ لى بالمسيح دالة ان امرك بالواجب

Armen. Վասն որոյ բազում համարձակութիւն ունիմ ի Քս, հրաման տալ քեզ զարժանն.

Iber. ვინაჲცა მრავალი კადნიერებაჲ მაქუს ქრისტჱს მიერ ბრძანებად შენდა ჯეროვანისა.

Pesch. Gr. Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχω ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον.

Philox. ἔχων pro ἔχω. *Aeth. II.* verba διὸ πολλὴν et ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον omisit, et *Ar. Polygl.* vocem πολλὴν non reddidit.

Pesch. ܡܛܠ ܚܘܒܐ ܕܝܢ ܡܒܥܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܕܐܝܬܝ ܐܝܟ ܡܐ
ܕܝܕܥܬ ܣܒܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܦ ܐܣܝܪܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

Ar. Diez. ولكن من اجل المودة اطلب طلبه انا بولص الذى انا شيخ كما تعرف فاما الان
فاسير ايسوع المسيح

Ar. Erp. فاما الحب فانى اطلب اليك فيه طلبا انا بولس الذى انا شيخ كما قد عرفت
وانا الان ايضا اسير يسوع المسيح.

Philox. ܡܛܠ ܚܘܒܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܒܥܐ ܐܢܐ. ܟܕ ܐܝܬܝ ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܐܝܟ ܦܘܠܘܣ ܩܫܝܫܐ.
ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܦ ܐܣܝܪܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

Aeth. I. ወፈድፋደሰ: በተፋቅሮ: እስተበቍዐከ: አስተብቍዖተ: እነ: ጳውሎስ:
እስመ: ለሊቅ: እነ: ዘከመ: ታአምር: ወይእዜ: ዓዲ: ሙቁሑ: ለኢየሱስ:
ክርስቶስ::

Aeth. II. ፈድፋደ: በተፋቅሮ: እስተበቍዐከ: ዓዲ: እስመ: ለሊቅ: ውእቱ: ከመ:
ጳውሎስ: ወይእዜሰ: ሙቁሑ: ለክርስቶስ: ኢየሱስ:: =:

Copt. ⲉⲑⲃⲉ ⲧⲁⲅⲁⲡⲏ ⲙ̀ⲙⲁⲗⲗⲟⲛ ϯϯϩⲟ ⲁⲛⲟⲕ ⲟⲩⲁⲓ ⲙ̀ⲡⲁⲓⲣⲏϯ ϩⲱⲥ
ⲡⲁⲩⲗⲟⲥ ⲡⲓϩⲉⲗⲗⲟ ϯⲛⲟⲩ ⲇⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲡⲉⲧⲥⲱⲛϩ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅.

Copt. Ar. H. من اجل المحبة خاصة اطلب اليك وانا واحد هكذا بولس الشيخ واسير يسوع المسيح

Copt. Ar. R. واما الحب فانى بالاكثر اطلب فيه انا هكذا انا بولس الذى انا شيخ الان واسير
فى المسيح يسوع

Ar. Polygl. من اجل المحبة. فالاولى بى ان اسلك اذ كنت لمثل هذا اهلا. بما اننى بولص الشيخ
والان انا اسير يسوع المسيح

Armen. Վն սիրոյ: Մանաւանդ թէ աղաչեմ զքեզ այսպիսի հանդերձ որպէս և պաւ-
ղոս ծերացեալ, արդ և կապեալս եմ յՔի Յսի:

Iber. სიყუარულისათჳს უფროჲსად გლოცავ, ესე-ვითარი ვინ ვითარ-
ცა პავლე მოხუცებული, ხოლო აწ კრულიცა ქრისტე იესუჲსი.

Pesch.-Gr. Διὰ δὲ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ σε· τοιοῦτος ὤν, ὡς παῦλος πρε-
σβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ.

Philox., Aeth. II., Copt., Copt. Ar. H., Ar. Polygl., Arm. et Iber. διὰ τὴν ἀγ. pro διὰ δὲ τὴν ἀγ. — *Ar. Diez., Philox., Copt., Copt. Ar. R. et Arm.* σε om. — *Copt. Ar. H.* νυνὶ δὲ om. — *Copt. Ar. R., Ar. Polygl., Arm.* νυνὶ καί pro νυνὶ δὲ καί. — *Aeth. II., Copt., Copt. Ar. R., Iber.* χριστοῦ ἰησοῦ pro ἰησ. χρ. —

Pesh. ܘܒܳܥܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܡܶܢܳܟ݂: ܥܰܠ ܒܪܝ ܕܺܝܠܶܕܶܬ ܒܰܐܣܽܘܪ̈ܰܝ ܐ̱ܢܺܝܣܺܝܡܳܘܣ.

Ar. Lic. ايضا واطلب اليك فى ابنى الذى ولدته بوثاقاتى انيسمس

Ar. Erp. واشفع اليك فى ابنى الذى ولدته فى اسرى اناسيموس.

Philox. ܡܬܒܥܐ ܐܢܐ ܠܟ ܡܛܠ ܒܪܐ ܕܝܠܝ ܗܘ ܕܐܢܐ ܝܠܕܬ ܒܐܣܘܪܐ ܕܝܠܝ: ܐܘܢܣܝܡܘܣ.

Aeth. I. እነ፡ እስተበቍዐከ፡ በእንተ፡ ወልድየ፡ ዘወለድክዎ፡ በመዋቅሕትየ፡ አናሲሞስ፡፡

Aeth. II. እስተበቍዐከ፡ በእንተ፡ ወልድየ፡ ዘወለድክዎ፡ በመዋቅሕትየ፡ አንሲሞን፡፡

Copt. ϯϯϩⲟ ⲉⲣⲟⲕ ⲉⲑⲃⲉ ⲡⲁϣⲏⲣⲓ ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲁⲓϫⲫⲟϥ ϧⲉⲛ ⲛⲁⲥⲛⲁⲩϩ ⲟⲛⲏⲥⲓⲙⲟⲥ.

Copt. Ar. H. الان اطلب اليك من اجل هذا الذى ولدته فى اعتقالى اناسيموس.

Copt. Ar. R. واطلب اليك لاجل ابنى الذى ولدته فى اسرى انيسيموس.

Ar. Polygl. اسالك من اجل اونيسيموس ولدى الذى ولدته فى اوان قيودى.

Armen. Աղաչեմ զքեզ վասն որդւոյ իմոյ զոր ծնայ ՚ի կապանս իմ, զՈնէսիմոս.

Iber. გლოცავ შენ შვილისა ჩემისათჳს რომელი ვშვე ტყუეობასა შინა ჩემსა ონისიმე.

Pesh. Gr. Καὶ παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, ὀνήσιμον·

Philox., Aeth. I et II, Copt., Copt. Ar. H., Ar. Polygl., Arm., Iber. παρακαλῶ σε pro καὶ παρακαλῶ σε... *Philox.* ὃν ἐγὼ ἐγέννησα pro ὃν ἐγέννησα.

Pesch. ܗ̈ܘ ܕܡܢ ܩܕܡ ܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܡܕܡ ܡܥܕܪ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܦ ܠܟ ܐܦ ܠܝ ܛܒ ܡܥܕܪ.

Ar. Diez. ذلك للذى لم يكن لك حينا فيه منفعة فاما الان فانه لك ولى ايضا نافع جدّا .

Ar. Erp. الذى قد كان لا يصلح لك زمانا وهو الان نافع لى ولك جدا .

Philox. ܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ ܡܥܕܪܢܐ ܗܘܐ: ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܟ ܘܠܝ ܡܚܫܚ ܡܥܕܪܢܐ.

Aeth. I. ዘቀዲሙ፡ ኢበቍዐከ፡ ወይእዜሰ፡ ለከኒ፡ ወሊተኒ፡ ባቍዕ፡ ጥቀ።

Aeth. II. ዘቀዲሙ፡ ኢይበቍዐከ፡ ወይእዜሰ፡ ለከኒ፡ ወሊተኒ፡ ባቍዕ፡=።

Copt. ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲉⲛⲁϥⲟⲓ ⲛ̀ⲁⲧϣⲁⲩ ⲛⲁⲕ ⲛ̀ⲟⲩⲥⲏⲟⲩ ϯⲛⲟⲩ ⲇⲉ ⲉϥⲟⲓ ⲛ̀ϣⲁⲩ ⲛⲏⲓ ⲛⲉⲙⲁⲕ .

Copt. Ar. H. هذا الذى كان غير نافع لك زمانا والانهو نافع لى ولك .

Copt. Ar. R. الذى كنت مرّة لا انتفع به وهو الان نافع لك ولى معك .

Ar. Polygl. الذى كان اوّلا غير نافع لك . وهو الان افضل نافع لك ولى .

Armen. որ երբեմն անպիտան էր քեզ. բայց արդ՝ քեզ և ինձ պիտանի.

Iber. რომელი იგი ოდესმე უხმარ შენდა ხოლო აწ შენდა და ჩემდა ნახმარ.

Pesch. Gr. τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ (καὶ) σοι καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, *Copt. Ar. R.* ποτέ μοι *pro* ποτέ σοι. — *Vocem* καί *post* νυνὶ δέ *omnes versiones praeter syr. simpl. (sed cf. infra not. ad h. l.) omittunt.* — *Ar. Erp., Copt., Copt. Ar. H.* ἐμοὶ καί σοι *pro* σοὶ καὶ ἐμοί.

Pesch. ܘܫܕܪܬܗ ܠܟ. ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܠܒܪܝ ܗܘ ܩܒܠܝܗܝ.

Ar. Diez. وقد ارسلته اليك فاقبله كقبول ولدي خاصة .

Ar. Erp. وقد وجهته اليك فاقبله كقبولك ولدا لي .

Philox. ܠܗܘ ܕܫܕܪܬܗ ܠܟ. ܐܢܬ ܕܝܢ ܠܗ ܗܢܘ ܕܝܢ ܠܪ̈ܚܡܝ ܕܝܠܝ ܩܒܠ.

Aeth. I. ወናሁ፡ ፈነውክዎ፡ ኀቤከ፡፡ ተወከፎ፡ ከመ፡ ወልድየ፡፡

Aeth. II. ወፈነውክዎ፡ ኀቤከ፡ ተወከፎ፡፡ እስመ፡ ዕረፍትየ፡ ውእቱ፡፡

Copt. ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲁⲓⲟⲩⲟⲣⲡϥ ϩⲁⲣⲟⲕ ⲛ̀ⲑⲟⲕ ⲇⲉ ϣⲟⲡϥ ⲉⲣⲟⲕ ⲉⲧⲉ ⲫⲁⲓ ⲡⲉ ⲛⲁ-ⲙⲉⲧϣⲁⲛⲑⲙⲁϩⲧ.

Copt. Ar. H. هذا الذي ارسلته اليك فاقبله انت الذي هو وقد كنت انا .

Copt. Ar. R. وقد وجهته اليك فاقبله انت بالاكرام .

Ar. Polygl. وقد ارسلته . فاعتقه انت الان اذ هو حشاي .

Armen. զոր յղեցի առ քեզ. և դու զդա ընկալջիր, այսինքն է՝ զիմ աղիս:

Iber. რომელი იგი მივავლინე შენდა. ხოლო შენ შეიწყნარე ესე იგი არს ნაწლევი ჩემი.

Pesch. Gr. ὃν ἔπεμψά σοι· σὺ δὲ αὐτὸν ὡς τέκνον ἐμὸν προσλαβοῦ. *Philox.* ὃν ἀνέπεμψα pro ὃν ἔπεμψά σοι. — *Ar. Polygl.* σοι om. — *Aeth. I. et II.* δὲ om. — *Philox., Aeth. II., Copt., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R., Ar. Polygl., Arm., Iber.* τοῦτ᾿ ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα pro ὡς τέκνον ἐμόν.

Pesch. ܐܢܐ ܗܘܝܬ ܨܒܐ ܕܠܘܬܝ ܐܚܘܕܝܘܗܝ܆ ܕܢܗܘܐ ܡܫܡܫ ܠܝ ܚܠܦܝܟ ܒܐܣܘܪ̈ܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ܀

Ar. Diez. فاني قد كنت احبّ ان امسكه عندى ليكون يخدمنى بذلك فى وثاقات الانجيل .

Ar. Erp. وقد كنت اريد ان امسكه عندى ليخدمنى عوضك فى وثاق البشرى .

Philox. ܠܗܘ ܕܐܢܐ ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܠܘܬܝ ܐܚܘܕܝܘܗܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܚܠܦܝܟ ܢܫܡܫܢܝ: ܒܐܣܘܪ̈ܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ.

Aeth. I. ወፈቀድኩከ፡ እንብሮ፡ ኀቤየ፡ ከመ፡ ይትለአከኒ፡ ህየንቴከ፡ በመዋቅሕት፡
ወንጌል፡፡

Aeth. II. ወፈቀድኩ፡ እንብሮ፡ ኀቤየ፡ ከመ፡ ይትለአከኒ፡ ህየንቴከ፡ በመዋቅሕት፡
ወንጌል።

Copt. ⲫⲁⲓ ⲉⲧⲉⲛⲁⲓⲟⲩⲱϣ ⲁⲛⲟⲕ ⲉⲁⲙⲟⲛⲓ ⲙ̀ⲙⲟϥ ϧⲁⲧⲟⲧ ϩⲓⲛⲁ ⲛ̀ⲧⲉϥ-
ϣⲉⲙϣⲓ ⲙ̀ⲙⲟⲓ ⲛ̀ⲧⲉⲕϣⲉⲃⲓⲱ ϧⲉⲛ ⲛⲓⲥⲛⲁⲩϩ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲓⲉⲩⲁⲅⲅⲉⲗⲓⲟⲛ.

Copt. Ar. H. اريد ان امسكه عندى لكى يخدمنى عوضك فى اغلال البشارة .

Copt. Ar. R. وقد كنت اريد ان امسكه عندى ليخدمنى عوضك فى وثاق البشرى .

Ar. Polygl. وقد آثرت ان امسكه عندى ليخدمنى بديلا منك فى قيود البشارة .

Armen. Զոր կամէի առ իս արգելուլ. զի ընդ քո՛ ունիցի ինձ սպաս ՚ի
կապանս աւետարանին:

Iber. რომლის მეგულვებოდ დაყენებად ჩემთანა, რათა შენ წილ მმსა-
ხურებდეს მე, კრულებათა შინა სახარებისათა.

Pesch. Gr. Ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι
διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·

Pesch. ܒܠܥܕ ܡܠܟܟ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܝܬ ܕܐܥܒܕ ܡܕܡ. ܕܠܐ ܐܝܟ ܕܒܩܛܝܪܐ ܢܗܘܝܢ ܛܒܬܟ.
ܐܠܐ ܒܨܒܝܢܟ.

Ar. Diez. ولكنّي لم احبّ ان افعل شيا من هذا عن غير مشورتك كيلا يكون معروفك قسرا .
بل برضاك .

Ar. Erp. فلم احبّ ان افعل شيا دون مشورتك لئلا يكون احسانك كانه عن قهر بل بهواك.

Philox. ܒܠܥܕ ܕܝܢ ܡܢ ܓܢܘܡܐ ܕܝܠܟ: ܘܠܐ ܡܕܡ ܨܒܝܬ ܠܡܥܒܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܐܝܟ ܕܒܩܛܝܪܐ
ܛܒܬܟ ܕܝܠܟ ܬܗܘܐ: ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܨܒܝܢܐ.

Aeth. I. ወኢፈቀድኩ፡ ምንተኒ፡ እግበር፡ ዘእንበለ፡ ታእምር፡ ከመ፡ ኢይኩን፡
በእገበር፡ ሠናይትከ፡ ዳእሙ፡ በፈቃደ፡ ልብከ፡፡

Aeth. II. ወኢፈቀድኩ፡ ምንተኒ፡ እግበር፡ ዘእንበለ፡ ታእምር፡ ከመ፡ ኢይኩን፡
በግብር፡ ሠናይትከ፡ ዳእሙ፡ በፈቃድከ፡፡

Copt. ⲁⲧϭⲛⲉ ⲧⲉⲕⲅⲛⲱⲙⲏ ⲇⲉ ⲙ̀ⲡⲓⲟⲩⲱϣ ⲉⲉⲣϩⲗⲓ ϩⲓⲛⲁ ⲛ̀ⲧⲉϣⲧⲉⲙ
ⲡⲉⲕⲡⲉⲑⲛⲁⲛⲉϥ ϣⲱⲡⲓ ⲕⲁⲧⲁ ⲟⲩⲁⲛⲁⲅⲕⲏ ⲁⲗⲗⲁ ϧⲉⲛ ⲟⲩⲣⲱ-
ⲟⲩⲧϥ ⲛ̀ϩⲏⲧ.

Copt. Ar. H. وبغير رايك لم ارد افعل شيا لكي لا تكون مجبور في الخير بل برغبة القلب.

Copt. Ar. R. فلم اوثر ان افعل شيا بغير مشورتك لئلا يكون احسانك كانه قهرا بل بهوى
قلبك .

Ar. Polygl. فلم اوثر ان افعل شيا بغير رايك لئلا يكون خيرك بالزام وصلاحك بكراهية
بل باختيار .

Armen. բայց առանց քո կամաց ոչինչ կամեցայ առնել, զի մի բարիքդ
քո ի՛ հարկէ լինիցին, այլ կամաւ.

Iber. ხოლო თჳნიერ ცნობისა შენისა არა ვინებე ყოფად, რაჲთა არა ყ-
ნებლობით კეთილი იგი შენი იყოს, არამედ ნებსით.

Pesch. Gr. χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ
ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον.

Ar. Diez., Aeth. I et II, Copt., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R., Ar. Pol., Arm., Iber. ὡς *om.*—
Philox. ἀλλ' ὡς κατὰ ἑκ. *pro* ἀλλὰ κατὰ ἑκ.—

Pesch. ܟܒܪ ܕܝܢ ܐܦ ܡܛܠ ܗܕܐ ܦܪܝܩ ܠܫܥܬܐ. ܕܠܥܠܡ ܬܐܚܕܝܘܗܝ.

Ar. Dieg. ولعله ايضا من اجل هذه انتقل الساعة لتمسكه الى الابد .

Ar. Erp. وعساه من اجل هذا افترق منك حينا لكى تقبله موبدا .

Philox. ܟܒܪ ܓܝܪ ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܬܦܪܫ ܠܘܬ ܫܥܬܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܠܥܠܡ ܠܐܚܕܝܘܗܝ:

Aeth. I. ወሚ፡ በበይነ፡ ዝንቱ፡ ተደገኀ፡ ለሰዓት፡ ከመ፡ ይኩንከ፡ ለዓለም፡፡

Aeth. II. ወሚ፡ በበይነ፡ ዝንቱ፡ ተደጎ፡ ለሰዓትከ፡ ከመ፡ ይኩንከ፡ ለሀሎከ፡

Copt. ⲧⲁⲭⲁ ⲅⲁⲣ ⲉⲑⲃⲉ ⲫⲁⲓ ⲁϥⲫⲱⲣϫ ⲉ̀ⲙⲙⲟⲕ ⲡⲣⲟⲥ ⲟⲩⲟⲩⲛⲟⲩ ϩⲓⲛⲁ
ⲛ̀ⲧⲉⲕϭⲓⲧϥ ⲛ̀ⲉⲛⲉϩ.

Copt. Ar. H. ولعله من اجل هذا افترق منك حينا فلكى تقبله دايما .

Copt. Ar. R. وعساه ان يكون اسلك انما فارقا ورجع اليك لكى تمسكه دايما .

Ar. Polygl. ولعله فارقك مدى ساعة. لهذا لتستوفيه موبدا. والى الدهر تتخذه .

Armen. Եւ թերեւս վն այսորիկ մեկնեցաւ առ ժամանակ մի, զի յաւի-
տեան ունիցիս զդա.

Iber. ვინ უწყის ვანაჲ-მისთჳს-განშორდა ჟამი ერთი, რაჲთა სა-
უკუნოდ მიიყუანო იგი.

Pesch. Gr. Τάχα δὲ καὶ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐ-
τὸν ἀπέχῃς.

Ar. Erp., Aeth. I et II, Copt. Ar. H., Copt. Ar. R., Ar. Polygl., Armen., Iber. τάχα καί – Philox. et Copt. τάχα γάρ pro τάχα δὲ καί. – Ar. Erp., Aeth. I, Copt. (?), Copt. Ar. H. Ar. Polygl., Iber. ἐχωρίσθη ἀπὸ σοῦ pro ἐχωρίσθη. – Aeth. II. vocem αἰώνιον om.

Pesch. ܠܐ ܡܟܝܠ ܐܝܟ ܥܒܕܐ. ܐܠܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܥܒܕܐ. ܐܚܐ ܚܒܝܒܐ ܕܝܠܝ ܗܘ ܟܡܐ ܕܝܠܟ. ܒܒܣܪ ܘܒܡܪܢ.

Ar. Diez. ليس الان كالعبد بل افضل من العبد. لانه اخ حبيب لى فكم بالحرى لك وبالجسد فى ربنا .

Ar. Erp. ليس الان كالعبد بل افضل من العبد واذا كان لى اخا حبيبا فبكم ضعف يكون لك لما يجب عليه من حق ملك الجسد وحق الايمان بربنا .

Philox. ܠܐ ܬܘܒ ܐܝܟ ܥܒܕܐ: ܐܠܐ ܠܥܠ ܡܢ ܥܒܕܐ. ܐܚܐ ܚܒܝܒܐ ܠܚܕ ܠܝ: ܟܡܐ ܕܝܢ ܠܥܠ ܠܟ. ܘܒܒܣܪܐ ܘܒܡܪܝܐ:

Aeth. I. እኮ፡ እንከ፡ ከመ፡ ገብር፡ አላ፡ ዘይኄይስ፡ እምገብር፡፡ እኁሁ፡ ፍቁ፡ ሊተ፡ እኁየ፡ እፎ፡ ፈድፋደ፡ ይኄይስ፡ በኀቤከ፡ በሥጋሁኒ፡ ወበእግዚ.እነ፡፡

Aeth. II. እኮ፡ እንከ፡ ከመ፡ ገብር፡ ከመ፡ እኁከ፡ ዘተፈቅር፡ ወፈድፋደ፡ በኀቤየ፡ ወይኄይስ፡ በኀቤከ፡፡ ወበሥጋሁኒ፡ ወበእግዚ.እነ፡፡

Copt. ⲙ̀ⲫⲣⲏϯ ⲛ̀ⲟⲩⲃⲱⲕ ⲁⲛ ϫⲉ ⲁⲗⲗⲁ ⲙ̀ⲫⲣⲏϯ ⲛ̀ⲟⲩⲥⲟⲛ ⲙ̀ⲙⲉⲛⲣⲓⲧ ⲉϥⲟⲧⲟⲩ ⲉⲟⲩⲃⲱⲕ ⲙⲁⲗⲓⲥⲧⲁ ⲛⲏⲓ ⲁⲩⲏⲣ ⲇⲉ ⲙⲁⲗⲗⲟⲛ ⲛⲁⲕ ⲛⲉⲙ ϧⲉⲛ ⲧⲥⲁⲣⲝ ⲛⲉⲙ ϧⲉⲛ ⲡⲟ̅ⲥ̅.

Copt. Ar. H. وليس مثل عبد بل مثل اخ حبيب فاضل عن عبد ولا سيما لى وكم بالحرى لك وبالجسد وبالرب .

Copt. Ar. R. كالعبد بل كالاخ الحبيب افضل من العبد واذا كان لى فكم يكون لك بحق الجسد وفى المسيح .

Ar. Polygl. لا كعبد ايضا. بل ارفع منزلة من عبد. اخا حبيبا لى انا خاصة. فكم اولى به ان يكون لك اخا بالبشرة وبالرب .

Armen. Մի՛ ևս իբրև զծառայ, այլ ի վեր քան զծառայ, իբրև զեղբայր սիրելի. եթէ ինձ այսպէս, որչափ ևս առաւել քեզ մարմնով և տերամբ:

Iber. არღა ვითარცა მონა, არამედ უფროჲს მონისა საყუარელი ძმა. ვი-ნაჲთგან ჩემდა ესრეთ, რავდენ უფროჲს შენდა ხორციელისაცა და უფლისა მიერცა.

Pesch. Gr. Οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν ἐμοί, πόσῳ μᾶλλόν σοι, καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ;

Copt. Ar. R. οὐκ ἔτι om. — Aeth. II. verba ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον om. — Copt., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R. ἀλλ' ὡς ἀδ. ἀγ. ὑπ. δ. — Aeth. I. ἀγαπητόν om. — Aeth. II. ὡς ἀδελφόν σου ἀγ. — Arm. ὡς ἀδ. ἀγ. — Philox., Aeth. II., Copt., Copt. Ar. H., Ar. Pol. μάλιστα ἐμοί — Ar. Erp., Aeth. I, Copt. Ar. R., Arm., Iber. εἰ δὲ ἐμοί (?). — Ar. D., Philox., Aeth. II, Copt., Ar. H., Ar. Pol. πόσῳ δὲ μ. — Ar. Erp., Copt. Ar. R., Ar. Pol., Arm. ἐν σαρκί pro καὶ ἐν σαρκί. — Ar. D. ἐν κυρίῳ pro καὶ ἐν κ. — Copt. Ar. R. καὶ ἐν χειρὶ σῷ. —

v. 17.

Pesch.	ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܝܬܝ ܠܟ ܫܘܬܦܐ: ܩܒܠܝܗܝ ܐܝܟ ܕܠܝ .
Ar. Diez.	فان كنت اذا لي شريكا فاقبله كقبولك اياي .
Ar. Erp.	فان كنت لك شريكا فاقبله كانك تفعل ذلك بي .
Philox.	ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܢܐ ܠܟ ܫܘܬܦܐ: ܩܒܠܝܗܝ ܐܝܟ ܕܠܝ .
Aeth. I.	ወእመሰ፡ እኁየ፡ አንተ፡ ተወከፎ፡ ከማየ፡፡
Aeth. II.	ወእመሰ፡ እኁየ፡ አንተ፡ ተወከፎ፡ ከማየ፡፡
Copt.	ⲓⲥϫⲉ ⲟⲩⲛ ϯ ⲛ̀ⲧⲟⲧⲕ ⲙ̀ⲫⲣⲏϯ ⲛ̀ⲟⲩϣⲫⲏⲣ ϣⲟⲡϥ ⲉⲣⲟⲕ ⲙ̀ⲡⲁⲣⲏϯ.
Copt. Ar. H.	فان كان قد ساعدك فى الحبيب اقبله هكذا .
Copt. Ar. R.	فان كنت لي شريكا فاقبله كانك تفعل ذلك لي .
Ar. Polygl.	فان كنت انا شريكا لك فاقبله مثلي .
Armen.	Եթէ զիս քեզ հաղորդ համարիցիս, ընկալ զդա իբրեւ զիս:
Iber.	უკუეთუ შეგირაცხივარ მე თანა-ზიარად, შეიწყნარე ეგე ვითარცა მე.

Pesch. Gr. Εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.

Armen. et Iber. omittunt οὖν.

Pesch. ܘܐܢ ܡܕܡ ܥܠܒܟ ܐܘ ܚܝܒ ܠܟ: ܗܕܐ ܥܠܝ ܚܫܘܒ.

Ar. Diez. وان كان قد خسرك شيا او شجب ذلك علي .

Ar. Erp. وان كان خسرك شيا او كان لك عليه دين فاحسب ذلك علي .

Philox. ܐܢ ܕܝܢ ܐܥܘܠ ܐܘ ܚܝܒ: ܗܕܐ ܠܝ ܚܫܘܒ.

Aeth. I. ወእመሂቦ፡ ዘአበሰ፡ ለከ፡ አው፡ እመቦ፡ ዘይፈድየከ፡ ላዕሌየ፡ ረሲ፡፡

Aeth. II. ወእመሂቦ፡ ዘአበሰ፡ ለከ፡ ወእመሂ፡ ይፈድየከ፡ ላዕሌየ፡ ረሲ፡፡

Copt. ⲓⲥϫⲉ ⲇⲉ ⲁϥϭⲓⲧⲕ ⲛ̀ϫⲟⲛⲥ ⲛ̀ϩⲗⲓ ⲓⲉ ⲁⲛⲟⲩⲟⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲫⲁⲓ ⲟⲡϥ ⲉⲣⲟⲓ.

Copt. Ar. H. وان كان قد ظلمك بشي او لك يجب هذا احسبه علي .

Copt. Ar. R. فان كان خسرك شيا او كان لك عليه شي فاحسبه علي .

Ar. Polygl. وان كان قد ظلمك شيا او يجب لك عليه شي فاحسبه علي .

Armen. Եւ եթէ յանցեաւ ինչ իցէ՝ կամ պարտիցի, զայն ինձ համա-
րեա՛ց:

Iber. ხოლო უკუეთუ რაჲმე შეგცოდა გინა თანა-არს, იგი მე
შემირაცხე.

Pesch. Gr. Καὶ εἴ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει.

Philox. Εἰ δὲ ἠδίκησεν, ἢ etc.. *Copt.*, (*Copt. Ar. H.*, *Ar. Polygl.*?) *Iber.* Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἤ. — *Ar. Diez.* ἢ ὠφείλησε, *Ar. Erp.*, *Copt. Ar. R.* ἢ ὠφείλησέ σοι, *Aeth. I.* ἢ (εἰ) ὀφείλει σοι, *Aeth. II.* καὶ εἰ (pro ἢ?) ὀφείλει σοι, *Copt. Ar. H.*, *Ar. Polygl.* ἢ ὀφείλει σοι. — *Aeth. I. et II.* τοῦτο om. — *Ar. Diez.* ἐλλόγει om. — *Arm.* σε om. —

Pesch. ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܟܬܒܬ ܒܐܝܕܝ ܐܢܐ ܐܦܪܘܥ. ܘܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐܦ ܢܦܫܟ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܝ.

Ar. Diez. انا بولص كتبت بيدى انا اوفى كيلا اقول لك انّ نفسك ايضا تجب لى .

Ar. Erp. وهذا خطى كتبته بيدى انا بولس وانا اقضى عنه لبلا اقول لك انك بنفسك ايضا واجب لى .

Philox. ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܟܬܒܬ. ܒܐܝܕܐ ܕܝܠܝ ܐܢܐ ܦܪܥ ܐܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܐܡܪ ܠܟ ܕܐܦ ܘܗܝ ܕܝܠܟ ܠܟ ܢܦܫܟ ܐܢܬ ܠܝ.

Aeth. I. አነ፡ ጳውሎስ፡ ጸሐፍኩ፡ በእዴየ፡ አነ፡ እፈዲ፡ በእንቲአሁ፡፡ ከመ፡ ኢይበልከ፡ ርእስከ፡ ትመጡ፡ ይደልወኒ፡፡

Aeth. II. አነ፡ ጳውሎስ፡ ጸሐፍኩ፡ በእዴየ፡ አነ፡ እፈዲ፡ ከመ፡ ኢይበልከ፡ ተፈድዮኒ፡፡=፡

Copt. ⲁⲛⲟⲕ ⲡⲁⲩⲗⲟⲥ ⲁⲓⲥϧⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲧⲁϫⲓϫ ⲁⲛⲟⲕ ⲉⲑⲛⲁⲧⲱⲃ ϩⲓⲛⲁ ⲛ̀ⲧⲁϣⲧⲉⲙϫⲟⲥ ⲛⲁⲕ ϫⲉ ⲕⲉ ⲉⲣⲟⲕ ⲙ̀ⲙⲓⲛ ⲙ̀ⲙⲟⲕ ⲉⲧⲏⲓⲕ ⲛⲏⲓ.

Copt. Ar. H. انا بولس كتبت بيدى وايضا اوفى لئلا اقول لك انه يجب عليك ان تبذل نفسك لى .

Copt. Ar. R. انا بولس كتبت بخطى وانا اقضى عنه لبلا اقول لك انه واجب عليك ان تبذل نفسك لى .

Ar. Polygl. انا بولص كتبت بيدى انا اقضيك عنه . حتى لا اقول انت نفسك غريم لى .

Armen. Ես պաւղոս գրեցի իմով ձեռամբ. ես հատուցից, զի մի ասիցեմ քեզ՝ թէ դու զանձն քո ինձ պարտիս:

Iber. მე პავლე დავჰსწერე ჴელითა ჩემითა, მე მივაგო, რათა არა ვთქუა შენ, ვითარმედ თავსცა შენსა თანა-გაქუს ჩემდა.

Pesch. Gr. Ἐγὼ παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι, ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις.

Aeth. II. verba ὅτι καὶ σεαυτόν om. – Copt., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R. καί om. – Ar. Polygl. et Armen. ὅτι σὺ σεαυτόν pro ὅτι καὶ σεαυτόν. – Ar. Diez. cf. infra not. ad h. l.

Pesch. ܐܝܢ ܐܚܝ. ܐܢܐ ܐܬܗܢܐ ܒܟ ܒܡܪܢ. ܐܢܝܚ ܪ̈ܚܡܝ ܒܡܫܝܚܐ.

Ar. Diez. نعم يا اخي انا استريح بك في سيدنا فاريح محبتي في المسيح .

Ar. Erp. بل يا اخي انا استريح بك في سيدنا فارحني انت ايضا في المسيح .

Philox. ܐܝܢ ܐܚܝ ܐܢܐ ܡܢܟ ܒܡܪܝܐ. ܐܢܝܚ ܪ̈ܚܡܝ ܕܝܠܝ ܒܡܫܝܚܐ.

Aeth. I. እወ፡ እኁየ፡ እትፌሣሕ፡ ብከ፡ በእግዚእነ፡፡ አዕርፎ፡ ለነፍስየ፡
በክርስቶስ፡፡

Aeth. II. እወ፡ እኁየ፡ አነ፡ እፌዲ፡ በእግዚእነ፡ አዕርፎ፡ ለነፍስየ፡ በክርስቶስ፡፡

Copt. ⲁϩⲁ ⲡⲁⲥⲟⲛ ⲁⲛⲟⲕ ⲉⲓⲉⲙⲧⲟⲛ ⲙ̀ⲙⲟⲓ ⲛ̀ϧⲏⲧⲕ ϧⲉⲛ ⲡⲟ̅ⲥ̅
ⲙⲁⲉⲙⲧⲟⲛ ⲛ̀ⲛⲁⲙⲉⲧϣⲁⲛⲑⲙⲁϩⲧ ϧⲉⲛ ⲡⲭ̅ⲥ̅ .

Copt. Ar. H. نعم يا اخي انا مستريح القلب بك في الربّ نيّح حبّتي في المسيح .

Copt. Ar. R. نعم يا اخي انا اربح قلبك بالربّ فارحني باكرامك في المسيح .

Ar. Polygl. نعم يا اخي انا نفعتك بالربّ نيّح حشاي بمحبّة الربّ .

Armen. այո՛ եղբայր՝ ես քո փոխանակ եղեց ի տէր . Հանգո՛ զաղիս իմ
ի քրիստոս:

Iber. ჰე ძმაო მე მოვიმოვე შენ უფლისა მიერ, განუსუენე ნა-
წლევთა ჩემთა ქრისტე მიერ .

Pesch. Gr. Ναὶ, ἀδελφέ μου, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν χριστῷ.

Armen. et Iber. ἀδελφέ pro ἀδελφέ μου. — Pro ἐγώ σου ὀναίμην fortasse legerunt Pesch., Ar. Diez., Ar. Erp., Aeth. I, Copt., Copt. Ar. H. ἐγὼ ἐκ σοῦ ἀναπαυσαίμην s. διὰ σοῦ ἀναπαυθείην, sed Aeth. II, Copt. Ar. R., Ar. Polygl., Armen. ἐγώ σε ὀνήσαιμι. — Ar. Polygl. ἐν κυρίῳ pro ἐν χριστῷ.

Pesch. ܬܟܝܠܐ ܐܢܐ ܕܡܫܬܡܥ ܐܢܬ ܠܝ ܟܬܒܬ ܠܟ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܗܝ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ.

Ar. Diez. فانما كتبت اليك لانى واثق بانك تطيعنى وانا اعلم انك تفعل اكثر مما نقول.

Ar. Erp. وانما كتبت اليك بهذا لثقتى بطاعتك لى وانا اعلم انك تفعل اكثر مما اقول لك.

Philox. ܟܕ ܬܟܝܠ ܐܢܐ ܥܠ ܡܫܬܡܥܢܘܬܟ ܕܝܠܟ ܟܬܒܬ ܠܟ. ܟܕ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܦ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ.

Aeth. I. ወተአሚንየ፡ በተአዛዝከ፡ ጸሐፍኩ፡ ለከ፡ እንዘ፡ አአምር፡ ከመ፡ ትወስክ፡ እምዘ፡ አዘዝኩከ፡፡

Aeth. II. ተአሚንየ፡ በተአዛዝከ፡ ጸሐፍኩ፡ ለከ፡ እንዘ፡ አአምር፡ ከመ፡ ትገብር፡ ዘአዘዝኩከ፡፡=፡

Copt. ⲉⲣⲉⲡⲁϩⲏⲧ ⲑⲏⲧ ⲉϩⲣⲏⲓ ⲉϫⲉⲛ ⲧⲉⲕⲙⲉⲧⲣⲉϥⲥⲱⲧⲉⲙ ⲁⲓⲥϧⲁⲓ ⲛⲁⲕ ⲉⲓⲉⲙⲓ ϫⲉ ⲭⲛⲁⲉⲣϩⲟⲩⲟ ⲉⲛⲏⲉϯϫⲱ ⲙ̀ⲙⲱⲟⲩ.

Copt. Ar. H. وقلبى واثق فى طاعتك كتبت لك وانا اعلم انك تريد على ما اقول .

Copt. Ar. R. وقلبى واثق بطاعتك فلهذا كتبت لك وانا اعلم انك تفعل كثيرا مما اقول .

Ar. Polygl. فانّنى واثقا بطاعتك. كتبت اليك عالما انك ستعمل فوق ما اقول لك .

Armen. Յուսացեալ ի հնազանդութիւն քո գրեցի առ քեզ. քանզի գիտեմ թէ առաւել եւս քան զոր ասեմ՝ առնիցես:

Iber. სასოებითა მორჩილებისა შენისათა მიგწერე შენ, უწყი რამეთუ უფროისცა რომელთასა ეგე გეტყჳ ჰყო.

Pesch. Gr. Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδώς, ὅτι ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις.

Ar. Diez. λέγεις s. λέγομεν pro λέγω. — *Aeth. II* ὑπέρ om. — *Philox.* ὅτι καὶ ὑπὲρ ἅ, *Copt.* ὅτι ὑπὲρ ἅ, *Armen.* et *Iber.* ὅτι καὶ ὑπὲρ ὅ pro ὅτι ὑπὲρ ὅ. — *Ar. Erp.*, *Aeth. I* et *II*, *Ar. Polygl.*, *Armen.* et *Iber.* λέγω σοι pro λέγω.

Pesch. ܟܚܕܐ ܕܝܢ ܐܦ ܛܝܒ ܠܝ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܒܨܠܘܬܟܘܢ
ܡܬܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.

Ar. Lieg. وفى واحدة اعدّ لى منزلا لانى ارجوا ان اهب لكم بصلواتكم .

Ar. Erp. واعدد لى مع هذا منزلا فانى ارجو ان اذهب لكم بصلواتكم .

Philox. ܐܟܚܕܐ ܕܝܢ ܐܦ ܛܝܒ ܠܝ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܡܛܠ ܨܠܘܬܐ
ܕܝܠܟܘܢ ܡܬܚܢܢ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܀

Aeth. I. ወምስለ፡ ዝኒ፡ አስተደሉ፡ ሊተ፡ ማኅደረ፡ እስመ፡ እትአመን፡ በጸሎትክሙ፡ ከመ፡ ይሠርሑኒ፡ እግዚአብሔር፡ ወይጸግወኒ፡ ኪያክሙ።

Aeth. II. አስተደሉ፡ ሊተ፡ እስመ፡ እትአመን፡ በጸሎትክሙ፡ ከመ፡ ይጸግወኒ፡ ኪያክሙ።=:

Copt. ϩⲁⲙⲁ ⲇⲉ ⲟⲩⲟϩ ⲥⲟⲃϯ ⲛⲏⲓ ⲛ̀ⲟⲩⲝⲉⲛⲓⲁ ϯⲉⲣϩⲉⲗⲡⲓⲥ ⲅⲁⲣ ϫⲉ ⲉⲃⲟⲗ-
ϩⲓⲧⲉⲛ ⲛⲉⲧⲉⲛⲡⲣⲟⲥⲉⲩⲭⲏ ⲥⲉⲛⲁⲧⲏⲓⲧ ⲛⲱⲧⲉⲛ ⲛ̀ϩⲙⲟⲧ.

Copt. Ar. H. ومع هذا تهيى لى منزلا لانى ارجو ان بصلاتكم اوهب اليكم .

Copt. Ar. R. ومع هذا فهيى لى منزلا لانى ارجو ان بصلواتكم اوهب لكم .

Ar. Polygl. ومع هذا سوّم لى مضافا. فانى اومّل انى بصلوتكم ساوهب لكم .

Armen. Միանգամայն և պատրաստեսջիր ինձ վանս. քանզի յուսամ
թէ աղօթիւք ձերովք շնորհեսցայց ձեզ:

Iber. და მისთანა განმზადეჲ მე ვანჲს რამეთუ ვესავ ვითარ-
მედ ლოცვითა თქუენითა მიგემადლო თქუენ.

Pesch. Gr. Ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γάρ, ὅτι διὰ τῶν προσ-
ευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Aeth. II. ἅμα δὲ καί om. — *Verss. arab.* (?), *Arm.*, *Iber.* δέ om. — *Philox.* ἐλπίζω δέ pro ἐλπίζω γάρ. — *Aeth. I. et II.* δ. τ. πρ. ὅτι pro ὅτι δ. τ. πρ. —

v. 23.

Pesch. ܫܐܠ ܒܫܠܡܟ ܐܦܦܪܐ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

Ar. Diez. يبلغكم السلام ابفراس المسبى معى فى ايسوع المسيح .

Ar. Erp. يقريك السلام ابفرا المسبى معى بيسوع المسيح .

Philox. ܫܐܠ ܫܠܡܟ ܕܝܠܝ ܐܦܦܪܐܣ ܗܘ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ ܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ.

Aeth. I. እምኅኒ፡ ኤጳፍራስ፡ ዘተፄወወ፡ ምስሌየ፡ በኢየሱስ፡ ክርስቶስ።

Aeth. II. እምኅኒ፡ ዘተፄወወ፡ ምስሌየ፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ።፡

Copt. ϥϣⲓⲛⲓ ⲉⲣⲟⲕ ⲛ̀ϫⲉ ⲉⲡⲁⲫⲣⲁⲥ ⲡⲁϣⲫⲏⲣ ⲛ̀ⲉⲭⲙⲁⲗⲱⲧⲟⲥ ϧⲉⲛ
ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅.

Copt. Ar. H. يسلم عليكم افافراس شريكى فى السبى بيسوع المسيح .

Copt. Ar. R. يقريكم السلام ابفراس المسبى معى فى المسيح يسوع .

Ar. Polygl. يسلم عليك ابافرا المستاسر معى من اجل ايسوع المسيح .

Armen. Ողջոյն տայ քեզ Եպափրաս գերեկից իմ ի Ք͞ս Յ͞ս.

Iber. გიკითხვენ შენ ეპაფრას ტყუეანს თანა ქე იესუს მიერ.

Pesch. Gr. Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς, ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Ἰησοῦ χριστῷ.

Iber. ἀσπάζονται pro ἀσπάζεται. – Ar. Diez., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R., Armen. ἀσπάζεται ὑμᾶς pro ἀσπάζεταί σε. – Philox., Aeth. II., Copt., Copt. Ar. R., Armen., Iber. ἐν χριστῷ Ἰησοῦ pro ἐν Ἰησοῦ χριστῷ.

Pesch.	ܘܡܪܩܘܣ ܘܐܪܣܛܪܟܘܣ. ܘܕܝܡܐ. ܘܠܘܩܐ ܥܕܪ̈ܢܝ.
Ar. Diez.	ومرقس وارسطرخس وديماس ولوقا المساعدان لي ۞
Ar. Erp.	ومرقوس وارسطرخوس وداما ولوقا المعينون لي .
Philox.	ܡܪܩܘܣ. ܐܪܝܣܛܪܟܘܣ. ܕܝܡܐܣ. ܠܘܩܐ. ܗ̇ܢܘܢ ܡܥܕܪ̈ܢܐ ܕܝܠܝ:
Aeth. I.	ወማርቆስ፡ ወአርስጠርኮስ፡ ወዴማስ፡ ወሉቃስ፡ እለ፡ ኅኅገበር፡ ግብሬ፡፡
Aeth. II.	ወማርቆስ፡ ወአርስጦርኮስ፡ ወዴማስ፡ ወሉቃስ፡ እለ፡ ኅኅገበር፡ ግብሬ፡፡
Copt.	ⲙⲁⲣⲕⲟⲥ ⲁⲣⲓⲥⲧⲁⲣⲭⲟⲥ ⲇⲏⲙⲁⲥ ⲗⲟⲩⲕⲁⲥ ⲛⲁϣⲫⲏⲣ ⲛ̀ⲣⲉϥⲉⲣϩⲱⲃ.
Copt. Ar. H.	ومرقوس وارسطرخس وديماس ولوقا شركاي في العمل .
Copt. Ar. R.	ومرقس وارسطرخس وديمس ولوقا شركاي في العمل .
Ar. Polygl.	ومرقس ارسطرخوس. ديماس. لوقاس مساعدي .
Armen.	և Մարկոս, և Արիստարքոս, և Դեմաս, և Ղուկաս՝ գործակիցք իմ:
Iber.	მარკოზ, არისტარხოზ, დემა, ლუკა თანა-შემწენი ჩემ-ნი.

Pesch. Gr. καὶ μάρκος, καὶ ἀρίσταρχος, καὶ δημᾶς, καὶ λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

Philox., Copt. et Iber. voculam καὶ singulis nomm. propr. praepositam non habent, item Ar. Polygl. excepto καὶ μάρκος, reliquae versiones cum Pesch. consentiunt.

Pesch. ܫܐܠ ܒܫܠܡܟ ܐܦܦܪܐ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

Ar. Diez. يبلغكم السلام ابفراس المسبى معى فى ايسوع المسيح .

Ar. Erp. يقريك السلام ابفرا المسبى معى بيسوع المسيح .

Philox. ܫܐܠ ܫܠܡܐ ܕܝܠܟ ܐܦܦܪܐ ܗܘ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ ܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ.

Aeth. I. እምኅከ፡ ኤጳፍራስ፡ ዘተፄወወ፡ ምስሌየ፡ በኢየሱስ፡ ክርስቶስ።

Aeth. II. እምኅከ፡ ዘተፄወወ፡ ምስሌየ፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ።

Copt. ϥϣⲓⲛⲓ ⲉⲣⲟⲕ ⲛ̀ϫⲉ ⲉⲡⲁⲫⲣⲁⲥ ⲡⲁϣⲫⲏⲣ ⲛ̀ⲉⲭⲙⲁⲗⲱⲧⲟⲥ ϧⲉⲛ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲓⲏ̅ⲥ̅.

Copt. Ar. H. يسلم عليكم افافراس شريكى فى السبى بيسوع المسيح .

Copt. Ar. R. يقريكم السلام ابفراس المسبى معى فى المسيح يسوع .

Ar. Polygl. يسلم عليك ابافرا المستاسر معى من اجل ايسوع المسيح .

Armen. Ողջոյն տայ քեզ Եպափրաս գերեկից իմ ի ք͞ս յ͞ս.

Iber. გიკითხვენ შენ ეპაფრას ჩემთანა ტყუე ქ͞ე იესუს მიერ.

Pesch. Gr. Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς, ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ,

Iber. ἀσπάζονται pro ἀσπάζεται. — *Ar. Diez., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R., Armen.* ἀσπάζεται ὑμᾶς pro ἀσπάζεταί σε. — *Philox., Aeth. II., Copt., Copt. Ar. R., Armen., Iber.* ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ pro ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Pesch. ܘܡܪܩܘܣ ܘܐܪܣܛܪܟܘܣ. ܘܕܝܡܐ. ܘܠܘܩܐ ܡܥܕܪܢܝ.

Ar. Diez. ومرقس وارسطرخس وديماس ولوقا المساعدان لي ٥

Ar. Erp. ومرقوس وارسطرخوس ودياما ولوقا المعينون لي .

Philox. ܡܪܩܘܣ. ܐܪܝܣܛܪܟܘܣ. ܕܝܡܐܣ. ܠܘܩܐ. ܥܕܪܘܢܝ ܕܝܠܝ :.

Aeth. I. ወማርቆስ፡ ወአርስጠርኮስ፡ ወዴማስ፡ ወሉቃስ፡ እለ፡ ንትገበር፡ ግብረ፡፡

Aeth. II. ወማርቆስ፡ ወአርስጣርኮስ፡ ወዴማስ፡ ወሉቃስ፡ እለ፡ ንትገበር፡ ግብረ፡።

Copt. ⲙⲁⲣⲕⲟⲥ ⲁⲣⲓⲥⲧⲁⲣⲭⲟⲥ ⲇⲏⲙⲁⲥ ⲗⲟⲩⲕⲁⲥ ⲛⲁϣⲫⲏⲣ ⲛ̀ⲣⲉϥⲉⲣϩⲱⲃ.

Copt. Ar. H. ومرقوس وارسطرخس ودماس ولوقا شركاي في العمل .

Copt. Ar. R. ومرقس وارسطرخس وديمس ولوقا شركاي في العمل .

Ar. Polygl. ومرقس. ارسطرخوس. ديماس. لوقاس مساعدي .

Armen. և Մարկոս, և Արիստարքոս, և Դեմաս, և Ղուկաս՝ գործակիցք իմ:

Iber. მარკოზ, არისტარხოს, დიმას, ლუკა თანა-შემწენი ჩემ-ნი.

Pesch. Gr. καὶ μάρκος, καὶ ἀρίσταρχος, καὶ δημᾶς, καὶ λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

Philox., Copt. et Iber. voculam καί singulis nomm. propr. praepositam non habent, item Ar. Polygl. excepto καὶ μάρκος, reliquae versiones cum Pesch. consentiunt.

Pesch. ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ ܀

Ar. Diez. نعمة ربنا ايسوع المسيح مع ارواحكم امين ۝

Ar. Erp. نعمة ربنا يسوع المسيح مع ارواحكم يا اخوة امين .

Philox. ܛܝܒܘܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܐ ܕܝܠܟܘܢ ܐܡܝܢ .

Aeth. I. ጸጋሁ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ምስለ፡ መንፈስክሙ፡ አሜን፡፡

Aeth. II. ጸጋሁ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ምስለ፡ መንፈስክሙ፡ አሜን፡፡ ═ ፡

Copt. ⲡϩⲙⲟⲧ ⲙ̀ⲡⲉⲛⲟ̅ⲥ̅ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ̅ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲛⲉⲙ ⲡⲉⲧⲉⲛⲡⲛ̅ⲁ̅ ⲁⲙⲏⲛ.

Copt. Ar. H. نعمة ربنا يسوع المسيح مع ارواحكم .

Copt. Ar. R. ونعمة سيدنا يسوع المسيح مع ارواحكم يا اخوة امين .

Ar. Polygl. نعمة ربنا يسوع المسيح مع روحكم امين .

Armen. Շնորհք տեառն յիսուսի ընդ հոգւոյդ ձերում:

Iber. მადლი უფლისაჲსა ჩუენისაჲსა იესუ ქრისტესი სულისა თქუენისა თანა ამინ.

Pesch. Gr. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου (ἡμῶν) ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ἀμήν.

Philox. et *Armen.* ἡμῶν om. — *Armen.* χριστοῦ om. — *Ar. Diez., Ar. Erp., Copt. Ar. H., Copt. Ar. R.* τῶν πνευμάτων pro τοῦ πνεύματος. — *Ar. Erp., Copt. Ar. R.* ὦ ἀδελφοί pro ἀδελφοί μου, quae verba om. *Ar. Diez., Philox., Aeth. I et II, Copt., Ar. Polygl.,* et *Iber.*, — *Armen.* vero et *Copt. Ar. H.* simul vocem ἀμήν om. —

Pesch. ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܡܘܢ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕ ܐܘܢܣܝܡܘܣ ܀

Ar. Diez. كملت بمعونة الله رسائل القديس بولص السليح ولله المجد دائما الى ابد الدهور امين .

Ar. Erp. كملت الرسالة الى فيليمون وكان كتب بها من رومية وبعث بها مع اناسيموس والسبح لله دائما ابدا سرمدا امين .

Philox. ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ܘܐܦܦܝܐ ܚܒܝܒܬܐ ܘܐܪܟܝܦܘܣ ܘܠܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗ ܕܦܝܠܝܡܘܢ ܡܫܡܫܢܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ ܒܐܝܕ ܐܘܢܝܣܝܡܘܣ ܡܫܡܫܢܐ ܀

Aeth. I. ተፈጸመ፡ መልእክት፡ ኀበ፡ ፊልሞና፡፡ ወተጽሕፈ፡ በሮሜ፡ ወተፈነወ፡ ምስለ፡ አናሲሞስ፡፡

Aeth. II. ለሰብእ፡ ፊልሞና፡፡=፡·

Copt. ⲁⲩⲥϧⲏⲧⲥ ϧⲉⲛ ⲣⲱⲙⲏ ⲁⲩⲟⲩⲟⲣⲡⲥ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲛⲏⲥⲓⲙⲟⲥ .

Copt. Ar. R. كملت رسالة فيليمون كتبت من رومية وارسلت مع اناسيموس .

Ar. Polygl. تجزت الرسالة ولله المنة . وكتبت من رومية على يد اونيسيموس مملوك فيليمون .

Armen. Առ Փիլիմոնի և Ապփիա սիրելի Ոնեսիմայ. և առ Արքիպ-պոսս սարկաւագ կոչուացեալ եկեղեցւոյն, գրեցաւ ի Հռով-մէ ի ձեռն Ոնեսիմայ ծառայի: Տունք. ԼԵ:

Iber. დასასრული ეპისტოლისა, რომელი მიჰსწერა ჰრომით, ფი-ლიმონს და აპფიას, ყოფილთა ონისიმესთა, და არხიპოსს დიაკონსა, კოლასაისა ეკკლესიისასა, ხელითა ონისიმე-მონისათა: ტომი ასეს თავი ა.

Pesch. Gr. Ἐτελέσθη ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολὴ, ἥτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης, καὶ ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου.

Ar. Diez. Gr. Ἐτελέσθησαν σὺν Θεῷ αἱ τοῦ ἁγίου παύλου ἀποστόλου ἐπιστολαὶ, καὶ ἔπαινος τῷ Θεῷ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Ar. Erp. Gr. Ἐτελέσθη ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολὴ, ἣν ἔγραψεν ἀπὸ ῥώμης, καὶ ἀπέστειλε διὰ ὀνησίμου, καὶ ἔπαινος etc. ut Ar. Diez.

Philox. Gr. Ἐτελέσθη ἡ ἐπιστολὴ πρὸς φιλήμονα καὶ ἀπφίαν, δεσπότας ὀνησιφόρου, καὶ πρὸς ἄρχιππον, διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλησίας; ἥτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου.

Aeth. I. Gr. Ἐτελέσθη ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολὴ, ἐγράφη ἐν ῥώμῃ, καὶ ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου.

Aeth. II. Gr. Πρὸς φιλήμονα.

Copt. Gr. Ἐγράφη ἐν ῥώμῃ, ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου.

Copt. Ar. R. Gr. Ἐτελέσθη ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολὴ, ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης, καὶ ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου.

Ar. Pol. Gr. Ἐτελέσθη ἡ ἐπιστολὴ, καὶ χάρις τῷ Θεῷ, καὶ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου, οἰκέτου φιλήμονος.

Armen. Gr. Πρὸς φιλήμονα καὶ ἀπφίαν, δεσπότας ὀνησίμου, καὶ πρὸς ἄρχιππον, διάκονον τῆς κολοσσέων ἐκκλησίας, ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου. στίχοι λη.

Iber. Gr. Τέλος τῆς ἐπιστολῆς, ἣν ἔγραψεν ἀπὸ ῥώμης πρὸς φιλήμονα καὶ ἀπφίαν, δεσπότας ὀνησίμου, καὶ ἄρχιππον, διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλησίας διὰ ὀνησίμου οἰκέτου· ἔχει δὲ ἓν κεφάλαιον.

Notae ad versionem syriacam simplicem.

Praeter editiones hujus versionis ad manus mihi sunt duo codices manuscripti, quorum alter Nestorianus (Cod. Reg. Berol. No. 355. Fol.) nuper demum ex oriente advectus Novum Testamentum integrum complectitur, et mox, ut speramus, typis impressus prodibit, alter e bibliotheca Dieziana (Cod. D. A. Quart. No. 105.) Acta Apostolorum et epistolas continet, ac saeculo decimo sexto exeunte, anno scilicet 1586 ab Ephrem monacho scriptus ab alia manu ad aliam transiit. In hoc codice ab initio legitur:

ܫܪܝܐ ܕܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ܀

ܐ ܩܘܠܣܐ ܕܦܝܠܝܡܘܢ ܘܬܘܕܝܬܐ ܕܡܛܠܬܗ ܀

ܒ ܓܠܘܬܐ ܕܐܘܢܣܝܡܘܣ ܥܒܕܐ ܕܥܪܩ ܗܘܐ: ܘܒܥܘܬܐ ܡܛܠܬܗ ܕܐܬܦܪܩ ܒܗ ܗܝܡܢܘܬܐ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ܩܪܝܢܐ ܕܟܠܝܘܡ

„Initium epistolae ad Philemonem.

„A. Laudes Philemonis et gratiarum actio propter eum.

„B. Exsilium Onesimi servi, qui aufugit, et intercessio propter eum, qui redemptus est per fidem.

„Epistola ad Philemonem – lectio quotidiana."

Nomen Pauli inscriptioni additum nonnisi in ed. Leusd. et Schaaf, et in Reineccii bibl. quadril. legimus. – In Bibl. polygl. Lond. inscriptioni subscribitur: ܩܦܠܐܘܢ ܐ. ܕܟܠܝܘܡ ܐ. i. e. Caput 1. omnis diei. 1. In ed. Trostii aliisque nonnisi ܩܦܠܐܘܢ ܐ, in edd. Widm. et Lond. (1816. 4.) tantum ܕܟܠܝܘܡ ܐ, in edd. Gutb. et L. Sch. neque hoc neque illud legitur.

v. 1. Timothei nomen in cod. D. scriptum est ܛܝܡܘܬܐܘܣ pro ܛܝܡܬܐܘܣ – in edd. Trem, Reg. Hisp., et Hutt. ܛܺܝܡܳܬܶܐܘܳܣ pro ܛܺܝܡܳܬܶܐܳܘܣ – in codd. D., Reg. Nest., Barsal., Col. Raph., et in ed. Lond. ܘܦܠܚܐ ܕܥܡܢ „et cooperatori nostro" pro ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ (omissa part. „et") quod reliquae edd. habent. Syrum interpretem vocem ἡμῶν in textu graeco legisse, eamque non pro linguae, qua utebatur indole addidisse, e consensu reliquarum versionum, ac Philoxenianae praesertim concludo.

v. 2. Hutt. et Gutb. in edd. suis nomen Apphiae scribunt ܐܦܦܝܐ, reliquae edd. vocalem Chebozo omittunt. Utrum Syrus ἀπφια, an ἀφφια, an ἀππια legerit, dici non

potest. Ad verbum syriaca sic vertenda sunt: „Et Apphiae dilectae nostrae, et Archippo cooperatori nostro (s. „operanti nobiscum" ut v. 1.), et ecclesiae, quae in domo tua."

v. 3. Pro ὑμῖν Syrus hic ut alibi scribit ܥܡܟܘܢ „vobiscum", atque ܘܡܢ ܡܪܢ „et a domino nostro" pro καὶ κυρίου, sed Praepos. et Suffixum redundant.

v. 5. Vocem ἀκούων Syrus vertit: ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܬ „ecce, ex quo (sc. tempore) audivi." Utrum πρὸς an εἰς Syrus legerit, dubitari potest; sed praefero lectionem εἰς, quia Praep. ܠܘܬ bis posita est.

v. 6. Syriaca ad verbum sic vertenda sunt: „Ut sit communio fidei tuae dans fructus in operibus et in cognitione omnium bonorum, quae sunt (s. est) vobis in Jesu Christo."

v. 7. In ed. Gutb. legitur ܚܕܘܬܐ et ܒܘܝܐܐ pro ܚܕܘܬܐ et ܒܘܝܐܐ. Ad verbum: „Gaudium enim multum est nobis et solatium, quod per amorem tuum refocillata sunt viscera sanctorum."

v. 8. Cod. D. habet ܦܪܗܣܝܐ, edd. Widm. Trost. Gutb. ܦܪܗܣܝܐ, reliquae edd. ܦܪܗܣܝܐ. Loco ܕܘܪܫ in ed. Trem. legitur [illegible]. Pro ἔχων Syrus legisse videtur ἔχω, vertit enim ܐܝܬ ܠܝ „est mihi", atque τὸ ἀνῆκον vertit ܐܝܠܝܢ ܕܘܪܫ, quasi legerit τὰ ἀνήκοντα.

v. 9. Hunc versum Syrus explicat potius quam vertit, reddit enim eum ita: „Propter amorem vero petendo peto abs te, ego Paulus, qui sum senex, sicut scis, nunc vero etiam vinctus Jesu Christi."

v. 10. Onesimi nomen in ed. Reg. Hisp. scribitur ܐܘܢܣܝܡܘܣ, אוֹנֵיסִימוֹס cf. Bibl. Compl. Antv. et edd. Plant., in ed. Paris. min. אונסימוס, in Bibl. Pol. Par. et Lond. ܐܘܢܝܣܝܡܘܣ, in Cod. D. ܐܘܢܝܣܝܡܘܣ, in reliquis edd. ܐܘܢܝܣܝܡܘܣ.

v. 11. Ad verbum: „Eum, in quo tibi aliquando non erat utilitas, nunc vero et tibi et mihi valde utilem." In omnibus edd. praeter Polygl. Lond. verba priora versus sequentis ܘܫܕܪܬܗ ܠܟ „et misi eum tibi" huic versui accensentur.

v. 12. Utrum Syrus ἔπεμψα an ἀνέπεμψα legerit, non liquet. Verbo tenus hunc versum reddidi; non enim dixerim, Syrum verba τοῦτ' ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα vertisse „sicut filium meum." Ad verbum: „Et misi eum tibi; tu vero sicut filium meum, ita excipe eum." In Hutt. bibl. pol. קַבְּלִיהִי scriptum est pro קַבְּלִיהִי.

v. 13. Ad verbum: „Cupiebam enim, ut apud me retinerem eum, ut esset (sit) serviens mihi pro te in vinculis evangelii." In Pol. Lond. et ed. Gutb. ܐܘܢܓܠܝܘܢ legitur pro ܐܘܢܓܠܝܘܢ.

v. 14. Verba κατὰ ἑκούσιον Syrus vertit ܒܨܒܝܢܟ „in (cum) voluntate tua."

v.15. Vocem αἰώνιον Syrus vertit ܠܥܠܡ „in saeculum s. in aeternum."

v.16. Ad verbum: „Non amplius ut servum, sed plus quam servum, fratrem dilectum meum, quanto magis tuum, et in carne et in domino nostro."

v.17. Ad verbum: „Si igitur es mihi socius etc. Pro ܩܒܠܝܗܝ in Hutt. Pol. et v.12. legitur קַבְּלֵיהּ, et pro ܠܝ „me" ibidem et in edd. Trem., Paris. min., Sulzb., Lond. rec. לִי, ܕܝܠܝ „meum"; in Cod. Reg. Nest. scriptum est ܩܒܠܝܗܝ ܠܝ ܐܝܟ ܕܠܝ „excipe eum mihi sicut me."

v.18. Verba ἠδίκησέ σε Syrus vertit ܚܣܪܟ „detrimentum tibi intulit"; in aliis locis verbum ἀδικέω aliter reddidit.

v.19. Verba τῇ ἐμῇ χειρί Syrus reddit ܒܐܝ̈ܕܝ „meis manibus." Utrum ἀποτίσω an ἀποδώσω legerit Syrus aut alius quilibet interpres, dici non potest.

v.20. Syrus verba ἐγώ σου ὀναίμην vertit: ܐܢܐ ܐܬܢܝܚ ܒܟ „ego refocillabor per te, s. requiescam in (per) te"; num forte ἀναπαυσαίμην s. ἀναπαυθείην legit? Pro ܪ̈ܚܡܝ „viscera mea" in edd. Widm., Reg. Hisp., Trost., Gutb. scriptum est ܪܚܡܝ „dilectum meum".

v.21. Ad verbum: „Quoniam confido, te mihi auscultaturum esse etc. Utrum ὃ an ἃ Syrus legerit, non liquet.

v.22. Pro ܥܘܡܪܐ in edd. Hutt. et Trem. legitur בְּנְיָנָא, et in ed. Trem. ܘܛܝܒܘ ܠܝ ܗܘܐ ܕܒܢܝܢܐ

v.24. Singulis nominibus Syrus addit particulam ܘ „et". Aristarchi nomen in Cod. Dicz. scriptum est ܐܪܣܛܪܟܘܣ.

In subscriptione epistolae nomen Romae secundum varias editiones varie scribitur: in edd. Widm. et Trost. ܪܗܘܡܐ, in ed. Gutb. ܪ̈ܗܘܡܐ, in edd. Trem. et Hutt. רְהוֹמָא, in Bibl. Reg. Hisp. et Antv. רְהוֹמִא, in Bibl. Pol. Par. et Lond., et in edd. Leusd. Sch., et Lond. rec. ܪ̈ܗܘܡܐ. In cod. Dicz. pro ܡܢ ܪܗܘܡܐ „e Roma" legitur ܒܪܗܘܡ „in Roma." In edd. Widm., Trem. et Hutt. verba subscriptionis posteriora ܘܐܫܬܕܪܬ ܡܢ ܪܗܘܡܐ ܒܝܕ ܐܘܢܣܝܡܘܣ non reperiuntur, in caeteris addita sunt. Onesimi nomen in ed. Paris. min. scriptum est אוֹנֵיסִימוֹס, in ed. Gutb. ܐܘܢܣܝܡܘܣ.

Notae ad versionem arabicam Diez.

Iam supra in praefatione commemoravi, mihi, quum codices manuscriptos bibl. Reg. Berol. perlustrarem, duas sese obtulisse versiones arabicas adhuc incognitas. Altera earum haec est, quam Ar. Diez. dixi. Exstat enim in bibliotheca Dieziana (A. Oct. No. 162.) codex arabicus totum fere N. T. continens, scriptura Neskhi bene exaratus, sed mutilus (deest enim initium Ev. Matth. usque ad Cap. X v. 28. et in epp. Io. ab ep. I cap. 3 v. 15 usque ad ep. III v. 6.), a vermibus hic illic derosus, et ultimo folio partim abscisso. Quatuor evangelia excipiunt epistolae Pauli, quas sequuntur acta apostolorum, deinde epistolae catholicae, ac denique apocalypsis.

Si recte conjicio, hic codex anno 1265 scriptus est; legitur enim in fine ev. Io. scriptum hoc esse anno mundi 6773, qui annus secundum computationem byzantinam a plerisque christianis orientalibus receptam anno christiano 1265 respondet, atque ibidem postea additum reperimus, hunc librum in custodia metropolitae [lori] ثغر بيروت „Thaghr birun" fuisse. Ad finem ep. ad Hebr. adnotatum legimus, eundem bibliothecae monasterii Falmend adscriptum esse, idque in superiori margine plurium paginarum, sed nomine „Falmend" in „Balmend" mutato, repetitum est. In fine porro totius libri idem dicitur anno (mundi) 7175 i. e. 1667 p. Chr. in manibus cujusdam Ibrahim ben Suleiman fuisse; ac denique e notis marginalibus latinis, quae antiquam monachorum scripturam redolent, hunc codicem in monasterio quodam Europae diu latuisse concludo. Syriam ejus patriam esse, ex iis, quae manu licet recentiori in fine ep. ad Rom. addita sunt, elucet: وهو برسم صالح بن عازان ع عازار من قرية اببون اعمال طرابلوس الشام i. e. „Et hoc scripturâ Salehi ben Azân s. Azâr ex urbe Ebbon (?), quae ad ditionem Tripolis syriacae pertinet." Ex his verbis simul scribae nomen cognoscimus, qui, quum scripturae varietatem non conspiciamus, totum librum litteris videtur mandasse. – Hanc versionem e syriaca confectam esse, non solum e singulis vocibus, quales sunt كَار in inscr. ep. pro ܟܪܘܙ, et سليح pro ܫܠܝܚܐ in subscr., atque e mutuo earum consensu conjectura assequimur, sed disertis etiam verbis dictum legimus ante initium ev. Lucae: نبتدى بعون الله ننقل انجيل البشير لوقا السليح من اللسان العبراني الى اللسان العربي i. e. „Incipimus juvante Deo vertere evangelium

evangelistae Lucae apostoli e lingua hebraica in linguam arabicam;" lingua enim, quae hoc loco dicitur hebraica, alia atque syriaca esse non potest.

Inscriptioni superposita sunt verba: بسم الاب والابن والروح القدس i.e. „Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου." Ante nomen Pauli legitur vox syriaca ܡܪܝ i.e. „dominus"; atque hoc nom. pr. in hac versione et in vers. Ar. Polygl. semper scribitur بولص, in reliquis verss. arab. بولس.

v.1, Loco Nominativi „Paulus" in verss. arab. hic ut alibi in epistolarum initio legitur Ablativus casus „a Paulo" من بولص. Nomen Iesus in hac sola versione scribitur ايسوع, Timothei nomen طيماثاوس, et Philemonis فيلمن.

v.2. Apphiae nomen hic interpres recte scribit ابفيا, quasi legerit in exemplari syriaco ܐܦܦܝܐ, sed nomen Archippi ratione prorsus singulari ارشيش „Arschisch", cujus loco fortasse legendum est ارشيبس s. ارشبس cf. ارشيبّوس in vers. Ar. Polygl. Num forte legit ܐܪܟܝܦܘܣ pro ܐܪܟܦܘܣ?

v.4. Huic versui praemissa sunt verba امّا بعد ف „Verum deinde", quibus ordiri solent Arabes epistolam seu commentationem praefatione absoluta.

v.6. Pro تاتي الثمار videtur legendum تاتي بالثمار aut توتي الثمار. Loco syr. ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ Ar. D. ponit التي لكم „quae (sc. cognitio est) vobis."

v.7. Ad verbum: „Et hoc ecce nobis gaudium magnum et solatium, propterea quod amicitia sanctorum requievit in amore tuo." Ar. D. verba syr. punctis vocalibus carentia in exemplari suo videtur legisse: [illegible].

v.10. Utrum nomen Onesimi in codice scriptum sit انيسمس an انيسس, mihi non liquet; sed Col. 4,9. idem nomen scriptum legitur انيسيموس.

v.11. Pro حينا in codice falso positum est حين.

v.12. Ad verbum: „Et jam misi eum ad te; ac recipe eum secundum receptionem filii mei proprie."

v.13. Pro بذلك „in hoc, per hoc", ut in codice legitur, procul dubio scribendum est بدلك „tui loco, pro te", quod apprime respondet syriaco ܚܠܦܝܟ.

v.14. Verbo tenus: „Veruntamen nolui (propr. non amavi) facere quidquam ex hoc praeter consilium tuum, ut non sit bonum (propr. conveniens, aequum, fas) tuum violentia, immo cum beneplacito (voluntate) tuo." In codice loco برضاك scriptum est برضاك, quod sen-

su caret.

v.16. ἀδελφὸν ἀγαπητὸν ἐμοί Ar. D. „quoniam (nam) frater dilectus mihi."

v.17. Ad verbum „Et si fuisti ecce mihi socius, recipe eum sicut recipis me."

v.18. Ad verbum „Et si jam molestia te affecit aliqua re aut contristavit, hoc super me" i.e. hoc ego debeo. Pro تَعَب „contristavit" fortasse, ut in verss. Copt. Ar. H. et Ar. Polygl. legendum est يجب „debet."

v.19. Ultima verba sic vertenda sunt: „quod tu ipse etiam amas me"; sed pro تحب لي „amas me" legendum videtur تجب لي „debes mihi", nisi forte interpres in syriaco exemplari legerit ܪܚܡ pro ܚܝܒ.

v.20. Pro فارج legendum فارح. – ܪ̈ܚܡܝ „viscera mea" Ar. D. vertit مَحَبَّتي „amorem meum"; legit fortasse ܪܚܡܝ.

v.21. Priora verba alio ordine posita sunt: „Et tantummodo scripsi ad te, quoniam confido, quod mihi obedies" etc. In ultima voce تقول prima littera puncto caret, itaque legere possumus نقول „dicimus" aut تقول „dicis"; sed equidem dixerim vitium hic latere librarii, ac reponendum esse اقول „dico."

v.22. Librarius scripsit ارجوا pro ارجو – اهب „dabo" pro اوهب „dabor" aut اذهب „ibo" – et بصلواتكم pro بصلواتكم.

v.23. Epaphrae nomen scriptum est ابفراس.

v.25. Pro ܘܕܘܣܩܐ Ar. D. ut Ar. Erp. videtur legisse ܘܠܘܩܐ.

NB. Ad v.1. adde: Ar. D. legit τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ.

Notae ad versionem arabicam Erpenii.

v.1. Timothei nomen hoc loco scriptum est طيماثاوس, alibi طيموتاوس.

v.2. Apphiae nomen scriptum est ابفيا, ut in verss. Ar. Diez. et Ar. Polygl.

v.3. Ultima verba sic posita sunt: „et a Jesu Christo, domino nostro.

v.4. Verba praemissa ثم اني „tum ecce ego" redundant.

v.5. Ad verbum: „Ex quo (sc. tempore) audivi fidem tuam et amorem tuum erga dominum nostrum Jesum Christum et erga omnes puros sanctos." Omisit igitur interpres particulam ܗܐ „ecce", sed vocem ܩܕ̈ܝܫܐ „sanctos" bis reddidit.

v.6. Ad verbum: „Ut sit communio fidei tuae pietas in operibus bonis, et in eo, quod tibi (est) ex cognitione omnium bonorum in Jesu Christo." Sed, quum verbum „pie-

tas" in hunc locum non quadret, equidem pro ϭϭⲁⲓ, ut in vers. Copt. Ar. R., legendum puto ϭϭⲁ i.e. „validus, fortis." cf. infra notam ad vers. carsch. v.6. — ϭϭⲁⲓ non est nom. sed Fut. verbi.

v.7. Ad verbum: „Et ecce nobis (est) laetitia magna et consolatio multa, quum in amore tuo acquieverint sancti; o frater!" Omisit igitur interpres vocem σπλάγχνα.

v.8. Ad verbum: „Et mihi propter hanc proprietatem (rem) felicitas (fiducia?) magna in Christo, et ecce ego praecipio tibi praecepta, quae sunt jus s. justum."

v.9. Ad verbum: „Et quod attinet ad amorem, ecce ego rogo te de eo, ego Paulus" etc. ut Syrus.

v.10. Nomen Onesimi scriptum est انسيمس, sed Col 4,9. اونسيمس.

v.11. Ad verbum: „Qui jam non conveniebat tibi aliquando, idem vero nunc utilis mihi et tibi valde."

v.13. Ar. Erp. scribit „in vinculo" pro „in vinculis", ac verbo tenus consentit cum Copt. Ar. R.

v.14. Ad verbum: „Et nolui facere quidquam praeter consilium tuum, ne sit beneficium tuum veluti a vi, sed in voluntate tua."

v.16. Verba posteriora Ar. Erp. explicat potius quam vertit hoc modo: „et quum esset mihi frater dilectus, quanto magis erit tibi, quoniam necesse est ei e jure possessionis corporis et jure fidei in Domino nostro."

v.17. Ad verbum: „Et si fui tibi socius, excipe eum, sicut facis hoc mihi."

v.19. Ad verbum: „Et hanc scripturam scripsi manibus meis ego Paulus" etc.

v.20. Ad verbum: „Immo, mi frater, ego refocillabor in te (s. per te) in domino nostro, refocilla me tu quoque in Christo."

v.21. Ad verbum: „Et tantummodo scripsi ad te hoc ob fiduciam meam in obsequio tuo erga me (sc. positam)" etc. — v. 22. χαρ. ὑμῖν Erp. „ibo (s. abducar) ad vos"; legendum forte اذ pro اذا.

v.23. Nomen Epaphrae hoc loco scriptum est ابفرا, sed Col. 4,12. ابفراس.

v.24. Demae nomen scriptum est ديما, sed Col. 4,14. ديماس.

Notae ad versionem syr. Philoxenianam s. Charklensem.

v.2. In margine codicis mihi legitur: αρχιππος — ܪܫ ܣܘܣܘ̈ܬܐ i.e. „princeps equorum."

v.6. ܒܟܘܢ „in vobis" in margine scripti: ܒܢ „in nobis." — Nota Whitii: Vocem ܝܫܘܥ Jesum contendit Wetstenius esse in margine, cum in textu legatur.

v.9. Ad vocem ܩܫܝܫܐ in margine codicis explicationis ergo, ut videtur, adnotatum est ܣܒܐ ܩܫܝܫܐ i.e. „senex grandaevus."

v. 10. [illegible]). In margine mscpti graece additum legitur: ὀνήσιμον.

v. 12. Verbum ἀνέπεμψα interpres vertit: „iterum misi." — [illegible] in margine: σπλάγχνα.

v. 17. Verba ἐμὲ ἔχεις Phil. vertit „sum tibi."

v. 23. Nomen Epaphrae scriptum est „Epaphros."

Archippi nomen in inscr. ep. uno tantum, in subscriptione vero duobus [illegible] scriptum est.

Notae ad versionem aethiopicam.

Ne quis vitio mihi vertat, quod textum aethiopicum secundum duas editiones proposuerim, praemonendum duco, quod duabus potissimum causis commotus hoc fecerim. Ac primum quidem adhuc sub judice lis est, utrum semel tantum an pluries ab Aethiopibus versa sint Biblia sacra. Ludolfus enim in Comm. ad hist. aeth. p. 297 et 299 diversitatem versionum disertis verbis contendit, contra vir Ill. Thomas Pell Platt in libro suo „A catalogue of the ethiopic biblical manuscripts etc. Lond. 1823. 4°", licet codicum discrepantiam non neget, confirmare tamen studet, eam ejusmodi non esse, quae plures versiones aethiopicas exsistere probet. Deinde vero editio prior a posteriori tantopere discrepat, ut paucis exceptis sive in notis sive in textu utraque proponenda videretur; atque, quum prior illa, quae in Bibl. Polygl. Angl. habetur, editionem Romanam verbo tenus reddat, (nam interpolatam eam esse Ludolfo, viro alioquin summae auctoritatis, minime concedo, quia comparatione instituta contrarium edoctus sum) haec vero, si acta app. exceperis, ubi exemplar erat mutilum, ad codicem manuscriptum expressa sit, non obstantibus mendis iisque typographicis, quas corrigere pro viribus studui, haud indignam eam dixerim, quae in judicium vocetur.

v. 1. Nomen Pauli Aeth. I vocali a longa, Aeth. II vero a brevi scribit. — Aeth. I et II vertunt: „Paulus, vinctus Iesu Christi, et Timotheus frater noster Philemoni, quem diligimus", sed Aeth. I addit: „qui conjungit opus nobiscum."

v. 2. Aeth. I: „Et Apphiae sorori nostrae, et Archippo, qui facit nobiscum, et iis, qui cum illis (sunt), qui in domo Christianorum." Aeth. II: „Et Archippo fratri nostro, et iis, qui etc." Apphiae nomen Aeth. I scribit „Afbejâ", et nomen Archippi „Archepâ", sed Aeth. II „Archepa". Nota Dativi ለ in Aeth. II omissa est.

v. 4. Differunt editiones nonnisi in formis duarum vocum ጸሎትየ፡ — ጸሎቲየ፡; quae

promiscue usurpantur, et እዜከረከ፡(Conj. VII) — እዘከረከ፡(Conj. I).

v. 5. Aeth. I: „Audiens fidem tuam et caritatem tuam, quae in dominum nostrum (s. in domino nostro) Iesum Christum et in omnes sanctos." Aeth. II: „Audiens fidem tuam et caritatem domini nostri Iesu Christi et omnium sanctorum." In Aeth. II scriptum est ሃይ ማኖትከ: pro ሃይማኖትከ: et ቅዱሳን: pro ቅዱሳን:

v. 6. Aeth. I: „Ut efficax sit communio fidei tuae in operatione boni et in cognitione omnis boni, quod in Iesu Christo." Aeth. II: „Ut efficax sit communio fidei tuae in cognitione omnis boni in Christo." In ed. Polygl. falso scriptum est ጽኑዕ: pro ጽኑዐ:, quod in ed. Rom. legitur, in utraque vero ተእእምሮ: habetur sive pro በአእምሮ:, quemadmodum dedi ex ed. Lond. rec., sive pro ተአምሮ:

v. 7. Aeth. I et II: „Gavisus sum et exsultavi propter amorem tuum, quia requievit anima sanctorum apud te, mi frater." In ed. Polygl ለቅዱሳን: legitur pro ለቅዱሳን:

v. 8. Aeth. I: „Et in me (sc. est) propterea gratia magna in Christo, ut praecipiam tibi praeceptum iustitiae." Aeth. II: „Et fiduciam habens in Christo" reliqua desunt. In ed. Polygl. በዓርሲ ትክ: scriptum est pro በዓርክትክ:

v. 9. Aeth. I: „Ac praesertim quoque per amorem obsecro te obsecratione ego Paulus, quia senex ego, sicut scis, et nunc praeterea vinctus Iesu Christi." Aeth. II: „Praesertim per amorem obsecro te etiam, quia senex ille sicut Paulus, et nunc quoque vinctus Christi Iesu." Pro እስተበቍዐከ: in omnibus edd. legitur እስተበቍዖከ:

v. 10. Ed. Lond. rec. እስተበቍዖከ: edd. Rom. et Polygl. እስተብቍዖከ: pro እስተበቍዑከ: — Onesimi nomen in ed. Lond. rec. scriptum est „Anâsîmôn" in edd. Rom. et Polygl. „Anasîmôn."

v. 11. In Aeth. II ኢይበቍዐከ: „non est (s. erit) utilis tibi" (Fut.) pro ኢበቍዐከ: „non erat utilis tibi" (Praet.) legitur, ac scriptum est በቍዕ: pro ባቍዕ: „utilis", cui in Aeth. I additur ጥቀ: „valde."

v. 12. Aeth. I: „Et ecce misi eum ad te; suscipe eum sicut filium meum." Aeth. II: „Et misi eum ad te; suscipe eum, quia requies mea ille (est)."

v. 13. In edd. Rom. et Polygl. per errorem scriptum est ይትለአከኒ: ህየንቴከ: pro ይትለአከኒ: ህየንቴከ:

v. 14. In edd. Rom. et Polygl. pro ትእዘዝ: (Conj.) legitur ትእዝዝ: (Ind.), et in ed. Rom. ይእዜ: pro ይእዜ: Ultima verba κατὰ ἑκούσιον Aeth. I vertit: „in voluntate cordis tui"; Aeth. II: „in voluntate tua."

v. 15. In edd. Rom. et Polygl. varii errores irrepserunt; nam 1, pro ከዐተ: legendum ከዐተ: et pro

ይኀትንከ: leg. ይኀትሥከ: 2, pro verbis ኀደግ: ለሰዓትከ: „dimisi ad horam tuam" legendum videtur sive ኀደግዎ: ለሰዓት: „dimisi eum ad horam" sive potius, ut in Aeth. I ኀደገከ: ለሰዓት: „reliquit s. deseruit te ad horam"; 3, ultima vox ላዕሌከ: „supra te", quae in hunc locum non quadrat, mendose videtur scripta esse pro ለዓለም: „in aeternum."

v. 16. Aeth. I: „Non utique sicut servum, sed quod praestat servo: si autem fuit mihi frater meus, quanto magis praestabit apud te et in carne et in domino nostro." Aeth. II: „Non utique sicut servum, sicut fratrem tuum, quem diligis, ac praesertim apud me, et praestabit apud te, et in carne et in domino nostro."

v. 17. Aeth. I et II: „Si autem frater meus tu (sc. es), excipe eum sicut me." In edd. Rom. et Polygl. ተወከፍ: „excipe" legitur pro ተወከፎ: „excipe eum."

v. 18. Aeth. I: „Et si (quid) est, quod deliquit tibi, aut, si (quid) est, quod debet tibi, supra me (i. e. mihi) imputa." Aeth. II: „et si debet tibi" pro „aut si quid est, quod debet tibi"; in reliquis consentit cum Aeth. I.

v. 19. Aeth. I: „Ego Paulus scripsi manu mea, ego rependam propter hoc, ut non dicam tibi, caput etiam tuum (i. e. temet ipsum) (ut) tradas, dignus sum" (sive potius „decet me"). Aeth. II: „Ego Paulus scripsi manu mea, ego rependam, ut non dicam tibi, debes mihi."

v. 20. Aeth. I „Profecto, mi frater, laetor in te in domino nostro; recrea animam meam in Christo". Aeth. II „Profecto, mi frater, ego rependam in domino nostro"; quasi legerit ὀνήσαιμι pro ὀναίμην. Reliqua ut in Aeth. I.

v. 21. Aeth. I: „Et fiduciam ponens in obedientia tua scripsi tibi, sciens, quod addes prae eo (i. e. plus facies quam), quod praecepi tibi." Pro እምዘ: እዘዝኩከ: videtur legendum እምዘእ ዘዘዝኩከ: Aeth. II: „Fiduciam ponens in obedientia tua scripsi tibi, sciens, quod facies (id), quod praecepi tibi." Pro እእሚሩየ: in edd. Rom. et Polygl. legitur እእ
ሚሩየ:

v. 22. Aeth. I: „Et cum hoc (i. e. simul) para mihi hospitium, nam confido precibus vestris, quod secundabit me Deus, et dabit me vobis." Aeth. II: „Para mihi, nam confido precibus vestris, quod dabit me vobis." In Aeth. I legitur እስተዳሉ:, in Aeth. II እስተዲሉ: – et pro ይጸግወኒ: (Conjunct.) in Aeth. II scriptum est ይጼግወኒ: (Fut. Ind.).

v. 23. Aeth. II omisit nomen Epaphrae, quod in Aeth. I scriptum est „Epâphrâs."

v. 24. Aristarchi nomen Aeth. I scribit „Arestarchos" Aeth. II „Arestërchos." Verba „οἱ συνεργοί μου"

uterque vertit: „qui conjungimus opus." –

Subscriptio Aeth. II vertenda: „Ad hominem Philemonem!"

Notae ad versionem copticam.

Praeter editionem Wilkinsii, de qua judicium nimis severum fecit La Croze in thes. epist. III p. 158 sqq., quam deinde recentiores viri docti secuti sunt, ad manus mihi est codex copt. arabicus e bibliotheca reg. Berol. 130 paginarum, qui Pauli epistolas ad Col., Thess. I et II, Philem., Hebr., Timoth. I et II, et Titum continet. Hoc certe ordine ligatus est; sed e numeris copticis unicuique folio additis apparet, epistolas ad Timoth. et Titum epistolae ad Philem. praemittendas fuisse. Iidem nos edocent, ab initio non minus quam in fine mutilum esse hunc codicem; incipit enim a folio 122, et pergit usque ad fol. 188, ubi claudit ep. ad Hebr. cap. 12. versu 16 medio; praeterea folia 180 et 181 abscissa sunt, ita ut in eadem epistola lacuna sit inde a cap. 9 v. 22 usque ad cap. 10 v. 19. Hinc factum est, ut neque scribae nomen, neque ulla alia nota in codice reperiatur, ex qua de loco aut anno, quo scriptus sit, certiores fiamus.

In inscriptione cod. reg. (Ms. orient. Fol. No. 115) Philemonis nomen scribit ⲫⲓⲗⲓ-ⲙⲱⲛ, ed. Wilk. ⲫⲓⲗⲏⲙⲟⲛ, sed v. 1. tam hic quam illic legitur ⲫⲓⲗⲏⲙⲱⲛ.

v. 1. Ultima verba significant: „dilecto nostro et socio nostro operatori."

v. 2. Ad verbum: „Et Apphiae sorori, et Archippo (Cod. ⲁⲣⲭⲏⲡⲡⲟⲥ ed. W. ⲁⲣⲭⲓⲡⲡⲟⲥ) socio nostro militi, et ecclesiae domus eorum."

v. 3. κυρίου Copt. „(a) domino nostro."

v. 4. In cod. legitur ⲉⲓⲣⲓ, in ed. Wilk. ⲉⲓⲓ̀ⲣⲓ.

v. 5. Ad verbum: „Audio de amore tuo et fide tua, quae est tui (quam habes) in domino nostro Jesu (sic legitur in cod. ⲒⲎⲤ, sed in ed. W. ⲠⲬⲤ, „in Christo") et sanctis omnibus."

v. 7. Ad verbum: „Accepi enim magnum gaudium et consolationem super amore tuo, quia viscera sanctorum acquieverunt per te, frater." Pro ⲁⲩⲉⲙⲧⲟⲛ in cod. legitur ⲁⲩⲉⲙⲧⲟⲛ ⲙⲙⲱⲟⲩ, rectius opinor, quia verbum ⲙⲧⲟⲛ alibi in N. T. semper respondet verbo activo ἀναπαύειν.

v. 8. Pro „πολλήν" Copt. scribit „magnam." In ed. W. in fine addita est vox ϭⲁⲓϥ „facere", quae in cod. non habetur.

v. 11. „σοὶ καὶ ἐμοί" Copt. „mihi tecum", quasi legerit „ἐμοὶ καὶ σοί." In cod. ut in vers. syr. simpl. huc trahuntur verba sequentia „ὃν ἔπεμψά σοι."

v. 12. Ad verbum: „Is, quem misi ad te; tu vero recipe eum ~~...~~ tibi, qui ille est viscera mea." In cod. pro ⲛⲁⲙⲉⲧϣⲁⲛⲑⲙⲁϥⲧ legitur ⲛⲁⲙⲉⲑϣⲁⲛⲑⲙⲁϥⲧ.

v. 13. Pro ⲉⲧⲉⲛⲁⲓⲟⲩⲱϣ in cod. legitur ⲉⲧⲉⲛⲛⲁⲓⲟⲩⲱϣⲧ.

v. 14. κατὰ ἑκούσιον Copt. „in propensione cordis."

v. 15. Pro ⲧⲁⲭⲁ, quod in cod. legitur, W. scribit ⲧⲁⲭⲏⲁ. Porro W. verba ⲁϥⲫⲱⲣϫ ⲉ̀ⲙⲙⲟⲕ vertit „separavit te", recte quidem, sed huic loco minus congruenter. Equidem a Cel. mihique amicissimo Seyffarth edoctus verto „separavit se abs te", licet desit vox ⲉⲃⲟⲗ, quae Act. 1,4. I Cor. 7,10. etc. addita reperitur. Nam littera ⲁ verbi auxiliaris „habere" vices gerit, ⲫⲱⲣϫ „separare, separatio" tam act. quam pass. habet significationem, et ⲉⲙⲟ similiter atque ϫⲱ, ⲣⲟ etc. nomen est subst. incertae notionis, fortasse i. q. „potestas". Hinc ad verbum vertenda sunt „habuit separationem potestatis (?) tuae" sive „separavit se a potestate tua" i. e. „abs te". In cod. legitur ⲁⲓⲫⲱⲣϫ aut ⲁⲓⲫⲱⲣϫⲧ, utrumque false scriptum.

v. 16. Ad verbum: „Sicut servum non amplius, sed sicut fratrem dilectum, praestantiorem servo, maxime mihi, quanto vero magis" etc. In cod. legitur ⲉϥⲟⲩⲱⲧ pro ⲉϥⲟⲩⲟⲧ, et ⲁⲧⲉⲣ pro ⲁⲧⲏⲣ.

v. 17. Ad verbum: „Si igitur sum tibi sicut socius, recipe eum tibi sicut me." Loco ϯ, quod in codice exstat, ed. W. exhibet ⲛ̀ϯ, quod teste Seyffartho tam Praesentis quam Imperfecti notionem habet. Pro ⲉ̀ⲛⲁⲣⲏϯ „ὡς ἐμέ" in cod. legitur ⲉ̀ⲡⲁⲓⲣⲏϯ „οὕτως".

v. 18. „Si autem intulit tibi injuriam aliquam, aut debitum (ⲁⲛⲟⲩⲟⲛ s. ⲁⲛⲟⲩⲱⲛ, ut in codice, nom. subst. a verbo ⲟⲩⲟⲛ s. ⲟⲩⲱⲛ „debere") ei (sc. est), hoc imputa mihi."

v. 19. „ἐγὼ ἀποτίσω" Copt. ⲁⲛⲟⲕ ⲉⲑⲛⲁⲧⲱⲃ „ego sum, qui reddet s. solvet"; in cod. vox ⲟⲛ „iterum, πάλιν" interposita est. Ultima verba sic vertenda sunt: „quod debes te ipsum dare mihi." In ed. W. legitur ϫⲉ ⲕⲉⲣⲟⲕ, quod aut pro ϫⲉⲕ ⲉⲣⲟⲕ, (quam lectionem ob consensum verss. copt. arab. praetulerim) aut pro ϫⲉ ⲕⲉⲉⲣⲟⲕ „quod <u>etiam</u> debes" positum est; in cod. scriptum reperitur ϫⲉⲕⲉ̇ⲣⲟⲕ, qua in lectione punctum supra ⲉ positum, ut alibi saepissime in hoc codice, lineolae diacriticae vices gerere potest; sed, quum ibidem nonnisi litteris consonantibus imponatur, suspicor hac ratione litterae geminationem indicari, atque ϫⲉⲕⲉ̇ⲣⲟⲕ scriptum esse pro ϫⲉ ⲕⲉⲉⲣⲟⲕ. Itidem fortasse supra v. 17. ⲟⲩⲛ̇ϯ positum est pro ⲟⲩⲛ ⲛ̀ϯ.

v. 20. „Utique, mi frater, ego requiescere facio me in te in domino; requiescere fac viscera mea in Christo." In cod. scriptum est ⲉⲓⲉⲙⲧⲟⲛ ⲛ̀ϩⲏⲧ pro ⲉⲓⲉⲙⲧⲟⲛ ⲉ̀ⲙⲙⲟⲓ, et ⲙⲁⲙⲧⲟⲛ pro ⲙⲁⲙⲉⲙ-

ⲧⲟⲛ.

v. 21. In ed. W. scriptum est ⲭⲛⲁⲉⲣϩⲟⲩⲟ, in codice ⲕⲛⲁⲉⲣϩⲟⲩⲟ.

v. 22. In cod. legitur ϩⲁⲙⲁ — ⲛⲟⲩⲉⲝⲁⲡⲓⲛⲁ — ⲛ̀ϩⲙⲟⲧ, quorum loco W. scribit ⲁ̀ⲙⲁ — ⲛ̀ⲟⲩⲝⲉⲛⲓⲁ̀ — ⲡϩⲙⲟⲧ.

v. 23. Pro ⲉⲡⲁⲫⲣⲁⲥ in cod. scriptum est ⲁⲡⲁⲫⲣⲁⲥ.

v. 25. In cod. insertum est ⲛⲁⲥⲛⲏⲟⲩ i.e. „ἀδελφοί μου", quod in ed. W. omissum.

Subscriptionem dedimus secundum ed. W., in codice eadem sic se habet: ⲡⲣⲟⲥ ⲫⲓⲗⲏⲙⲱⲛ ⲁⲩⲥϧⲏⲧⲥ ϧⲉⲛ ⲣⲱⲙⲏ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲉⲛ ⲟⲛⲏⲥⲓⲙⲟⲥ i.e. πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἐν Ῥώμῃ διὰ Ὀνησίμου.

Notae ad versiones copt. arabicas.

Duas, ut jam supra in praefatione diximus, ad manus habemus versiones copt. arabicas, quarum alteram Cel. Hug l. l. e cod. Paris. communicavit, alteram nos e codice modo laudato bibl. Reg. Berol. (Ms. or. Fol. No. 115) descripsimus.

Inscriptio cod. R. ad verbum sic vertenda: „Epistola Philemonis", in ed. H. non legitur.

v. 1. Ar. H. ad verbum: „Paulus (proprie „a Paulo" cf. not. ad vers. Ar. D.) vinctus in Jesu Christo et Timotheus (طيموتاوس) frater ad Philemonem (فيلمون) dilectum nostrum et socium nostrum in opere." Ar. R. „Paulus (a Paulo) ligatus (المعلول falso scriptum pro المغلول) in causa (i.e. propter) Christi Jesu et Timotheus (طيماتاوس) frater ad Philemonem (فيلمون) dilectum operantem nobiscum." Ex his et aliis, de quibus in sequentibus sermo erit, apparet, versionem codicis arabicam copticae ejusdem versioni minime esse adaptatam; videtur enim interpres in copt. suo exemplari legisse ⲛ̀ⲡⲭ̅ⲥ̅ s. ϩⲓⲧⲉⲛ ⲡⲭ̅ⲥ̅ (Ar. H. ⲛ̀ⲓⲏ̅ⲥ̅) pro ⲛ̀ⲧⲉⲫⲡⲭ̅ⲥ̅ et ⲡⲓⲙⲉⲛⲣⲓⲧ pro ⲡⲉⲛⲙⲉⲛⲣⲓⲧ, omissa etiam voce ⲟⲩⲟϩ.

v. 2. Ar. H.: „Et Anphiam (scribendum videtur ابفيا „Apphia" pro انفيا) sororem, et Archippum (ارخيفس) socium nostrum in re militari (s. militia), et coetum (ecclesiam) domus eorum." Ar. R.: „Et ad Aniphiam (sic! انيفية pro ابفية) sororem, et ad Archippum (ارخيفوس) operantem nobiscum, et ad coetum (ecclesiam), qui in domo ejus."

v. 3. Ar. H. „Gratia vobis" Ar. R. „Gratia vobiscum."

v. 4. Ar. H. „Ego gratias ago" Ar. R. „Gratias ago." In ed. H. الشكر falso scriptum est pro اشكر.

v. 5. Ar. H.: „Quum audiam propter amorem tuum et fidem tuam hanc, quae tibi in Jesum Christum et in omnes puros (sanctos)." Omisit igitur ⲡⲉⲛϭ̅ⲥ̅, sed addit ⲡⲭ̅ⲥ̅. Ar. R.: „Ex quo audivi a-

morem tuum et fidem tuam erga dominum nostrum Jesum et erga omnes sanctos."

v. 6. Ar. H. „Ut sit communio fidei tuae operans in cognitione omnis boni ea, quae in nobis erga Christum." Pro هذه الذى legendum هذه التى. Ar. R. „Ut sit communio fidei tuae fortis (valida) in operibus et cognitione bonorum omnium, quae in te in Christo." لتكون leg. pro ليكون.

v. 7. Ar. H. „Nam ego accepi laetitiam magnam (legendum عظيمًا فرحًا pro فرح عظيم) atque solatium amoris tui, quoniam misericordia sanctorum refecta est ab amore tuo, o frater." Legit igitur ϯⲙⲉⲧϣⲁⲛⲑⲙⲁϩⲧ pro ⲛⲓⲙⲉⲧϣⲁⲛⲑⲙⲁϩⲧ. Ar. R. „Et ecce nobis recreatio multa et solatium, quum in amore tuo honorati sint sancti et recreati ob hoc, o frater." Pro فرجا legendum fortasse فرحا „laetitia."

v. 8. Ar. H. „Propterea mihi (pro هذا الى leg. هذا لي) fiducia (propr. superbia) magna in domino, ut praecipiam tibi id, quod necessarium est." Ar. R. „Et propterea mihi fiducia (felicitas?) magna in Christo, ut praecipiam tibi id, quod necessarium." Apparet inde, utrumque in exemplari suo coptico non invenisse ultimam vocem ⲉⲁⲓϥ „ad faciendum" s. „facere", quae in ed. W. legitur, atque explicationis ergo a librario addita videtur.

v. 9. Ar. H. „Propter amorem peculiariter rogo te, et ego unus sic Paulus senex (leg. الشيخ pro الشيخ) et vinctus Jesu Christi." Vocabulum ϯⲛⲟⲩ „nunc" ad versum sequentem trahit. Ar. R. „Et quod attinet ad amorem, et ecce ego magis rogo propter eum ego sic (كذا legendum pro كذو) ego Paulus, qui sum senex, nunc etiam (s. vero) vinctus in Christo Jesu." Uterque pro ⲧⲁⲁⲅⲁⲡⲏ videtur legisse ϯⲁⲅⲁⲡⲏ.

v. 10. Ar. H. „Nunc rogo te propter hunc, quem genui in ..... Onesimum." Pro والدته legend. ولدته. Vocem اعلاقى vitiose scriptam supra in textu retinui, quum nescirem, quid in ejus locum substituerem; legendum dixerim s. اقلاقي (in) „molestiis meis" s. اغلالي (in) „vinculis meis." ⲡⲁϣⲏⲣⲓ „filium meum" in hac vers. omissum est, Onesimi nomen scriptum „Anâsimôs." Ar. R. „Et precor te propter filium meum, quem etc. „Onesimum" — Anisîmôs.

v. 11. Ar. H. „Hunc, qui fuit non utilis tibi quondam, et nunc (s. nunc vero) hic (est) utilis mihi et tibi." Pro بافعالك leg. نافع لك, et pro والا هو بافعالي leg. والآن هو نافع لي. Ar. R. „Ex quo quondam non utilitatem capiebam, et hic (hic vero) nunc utilis tibi et mihi tecum."

v. 12. Ar. H. „Hic, quem misi ad te, ac recipe eum tu, qui ille jam fui ego" i. e. „qui jam mei instar factus est." Ar. R. „Et jam misi eum ad te, ac recipe eum tu in (cum) veneratione."

v. 13. Ar. R. „in vinculo evangelii" pro „in vinculis evangelii". وثاق pro وثاق. Ar. H. „Volo, ut" etc. Ar. R. „Et jam volebam, ut" etc.

v. 14. Ar. H. „Et (s. at) sine consilio tuo nolui facere quidquam, ut non sis coactus in bono, sed in cura cordis." In iis nonnulla corrigenda putavi; scripsi enim ارد pro اريد — شيئا pro شي — et جبور pro جبوء, quod Cel. Hug in textu, aut جبوز, quod in nota proponit, quia illud non exstat, et hoc alius est significationis; denique pro بعنية „in cura" legendum fortasse بغية „in voluntate." Ar. R. „Et nolui facere quidquam sine consilio tuo, ut non sit benefactum tuum velut violentia, sed in cupidine (voluntate) cordis tui." اوثر lego pro اوثر, et قهرا pro قهر.

v. 15. Ar. H. ملقباً leg. pro ملقبا. Ar. R. „Et prope fuit, ut iret tantummodo separans (se) et rediret ad te, ut retineas eum semper."

v. 16. Ar. H. „Et non est sicut servus, sed sicut frater dilectus praestantior servo, ac praesertim mihi, et quanto magis tibi, et in corpore et in domino." Pro ليس bis legendum ليس. Ar. R. „Sicut servum, sed (immo) sicut fratrem dilectum, praestantiorem servo, et quum esset mihi, quanto magis erit tibi in jure corporis et in Christo." Omisit voces ⲁⲛ ⲛⲉ.

v. 17. Ar. H. „Et si jam adjuvit te, a sinu (i.e. corde) recipe eum ita." Pro لبيب, quod in textu posuit, Cel. Hug in nota recte legit لبيب. Ar. R. „Et si fuisti mihi socius, recipe eum, sicut facis hoc mihi" i.e. „veluti facias hoc mihi."

v. 18. Ar. H. „Et si jam (قد leg. pro قد) injuria te afferit (ظلمك leg. pro ظلمك) aliqua re, aut tibi (او لك leg. pro اولك) debet (propr. necesse est), hoc imputa mihi." Ar. R. „Et si damno te afferit aliqua re, aut debuit tibi aliquid, imputa hoc mihi."

v. 19. Ar. H. „Ego Paulus scripsi manu mea, atque iterum persolvam, ut non dicam tibi, quod necesse sit tibi, ut mutuam des animam tuam mihi." Ar. R. „Ego Paulus scripsi scriptura mea, et ego solvam pro eo, ut non dicam tibi, quod necessarium tibi (sit), ut substituas (mutuam des) animam tuam mihi."

v. 20. Ar. H. „Profecto, mi frater, ego quietus (sum) corde in te in domino, quiete dona amorem meum in Christo." Ar. R. „Profecto, mi frater, ego quiescere facio cor tuum in domino, quiescere fac me honoratione (liberalitate) tua in Christo." Legit fortasse in copt. textu ⲘⲀⲈⲘⲦⲞⲚ Ⲛ̀ⲚⲈⲔⲘⲈⲦⲨⲰⲚⲞⲘⲀⲞⲦ.

v. 21. Ar. H. „Et cor meum confidens obedientia tua scripsi tibi, et ego scio, quod tu vis super id, quod dico." Pro واثق leg. واثق. Ar. R. „Et cor meum confidens (واثق, in cod. legitur واثق) obedientia tua, et propterea scripsi tibi, et ego scio, quod tu facis plus eo, quod dico."

v. 22. Ar. H. „per precationem vestram“; scilicet e copt. ⲛⲉⲧⲉⲛⲡⲣⲟⲥⲉⲩⲭⲏ non liquet, utrum interpres διὰ τῆς προσ. an διὰ τῶν προσ. legerit. Ar. R. ارجوا scripsit pro ارجو , et اهب pro اوهب .

v. 23. Ar. H. „Salutat vos Epaphras (افافراس) socius meus in captivitate in J. Chr.“ Ar. R. „Dicit vobis salutem Epaphras (in cod. scriptum est ايفراس pro ابفراس) captivus mecum in Christo Jesu.“

v. 24. Ar. H. مرقس Ar. R. مرقص – Ar. H. ديماس Ar. R. ديمس , in reliquis consentiunt.

v. 25. Ar. R. praemittit particulam „et.“

Subscriptio Ar. R. ad verbum: „Finita est epistola Philemonis, scripta est Româ, et missa cum Onesimo.“ Cel. Hug subscriptionem pariter atque inscriptionem, ut jam supra diximus, omisit.

Notae ad versionem arab. bibl. polyglott.

Versio haec, quam Gabriel Sionita e codice saeculi decimi quarti aegyptiaco in bibl. polygl. Paris. imprimendam curavit, ex his in bibl. polygl. Lond. transiit.

Inscriptioni, quam in textu dedimus, additum est: الفصل الاول „caput primum.“

v. 1. „A Paulo (بولس) vincto Jesu Christi; et a Timotheo (تيموثاوس) fratre ad Philemonem dilectum nostrum et vicarium nostrum.“

v. 2. „Et ad Apphiam (ابفية) dilectam, et Arschippum (ارشيبس) militantem nobiscum, et coetum, qui in mansione (domo) tua.“

v. 4. „Gratias ago Deo meo semper, repetens memoriam tui in precationibus meis.“

v. 5. „Quum jam audiverim amorem et fidem, quae tibi apud dominum Jesum Christum, et apud coetum sanctorum.“ Omisit igitur vocem σου.

v. 6. „Ut fiat communio fidei tuae faciens (operans) in cognitione omnis boni, quod fecisti in nobis apud Jesum Christum.“

v. 7. „Quoniam jam comprehendimus laetitiam copiosam et consolationem pretiosam (excellentem) in amore tuo, quod viscera sanctorum jam requieverint in te, o frater.“ Utrum χαρὰν an χάριν legerit s. expresserit interpres, quaeritur, quum vox, quae ejus loco posita est, انعام tam beneficentiam, gratiam, quam jucunditatem, laetitiam significare possit.

v. 8. „Ac propterea ecce mihi in Christo fiducia (libertas), ut praecipiam tibi (id quod) necessarium (est). Verba sequentia „propter amorem“ ab interprete huic versui attribuuntur.

v. 9. „Propter amorem; et convenientius in me (mihi sc. est), ut rogem te, quum sim hujusmodi rei dignus, propterea quod ego Paulus senex, et nunc (nunc vero) vinctus Jesu Christi.“

v. 10. „Rogo te propter Onesimum (اونسيمس) natum meum, quem genui tempore vinculorum me-

orum.

℣. 11. „Qui fuit primo non utilis tibi, et hic (s. hic vero) nunc valde utilis tibi et mihi."

℣. 12. „Et jam misi eum; ac manumitte eum tu nunc, quum sit (s. ecce ille) viscera mea."

℣. 13. „Et jam praetuli (volui), ut retinerem eum apud me, ut serviret mihi loco tui etc.

℣. 14. „Ac non praetuli (nolui), ut facerem quidquam praeter consilium tuum, ut non sit virtus tua (bonum tuum) in coactu (per vim) et bonum tuum (sive salus tua) in fastidio (s. invito animo), immo per electionem." Verba igitur ἵνα μὴ — ᾖ bis reddita sunt; alterutra versio ex margine in textum videtur irrepsisse.

℣. 15. „Et (sed) fortasse reliquit te metam (spatium) horae propterea, ut prorsus acciperes eum aeternum, et in saeculum (in aeternum) eum adscisceres." Ultima verba (ut ℣. 14.) bis versa sunt.

℣. 16. „Non ut servum adhuc, immo altiorem gradu quam servum, fratrem dilectum mihi, mihi peculiariter; et quanto dignior (est) eo (s. ea re), ut sit tibi frater in carne et in domino."

℣. 17. „Ac si (Si igitur) fui ego socius tibi, recipe eum mei instar."

℣. 18. „Et si jam injuria te affecerat (affecit) aliqua re, aut necesse est tibi super eum aliquid, (i. e. aut debet tibi aliquid) imputa hoc mihi." In hoc etiam versu duplicem versionem latere arbitror; ac primitus quidem in textu scriptum esse dixerim او يجب „aut necesse est" ἢ ὀφείλει, deinde vero (quum يجب haud aptum videretur) in margine additum او عليه شئ „debet tibi aliquid" ὀφείλει τί σοι.

℣. 19. „Ego Paulus scripsi manu mea, ego solvam tibi pro eo, ut non dicam, tu anima tua (i. e. tute ipse) debitor mihi" sc. es. Omisit interpres Pron. σοί, sive potius alio loco posuit.

℣. 20. „Profecto, o mi frater, ego profui tibi in domino; refocilla viscera mea in amore domini."

℣. 21. „Et ecce ego confidens obedientia tua scripsi ad te sciens, quod facies super id, quod dico tibi."

℣. 22. „Et cum hoc (simul) signa mihi refugium (hospitium), nam spero, quod per precationem vestram donabor vobis."

℣. 23. „Salutat te Epaphras (ابافرا) captivus factus mecum propter Jesum Christum." (ايسوع المسيح)

℣. 24. „Et Marcus (مرقس), Aristarchus (ارسترخوس), Demas (ديماس), Lucas (لوقاس) adjutores mei."

Notae ad versionem armeniacam.

Textum hujus versionis dedimus secundum editionem recentiorem, quae Venetiis anno 1805 lucem vidit. Joannes Zohrab, editor, qui biblia sacra integra ad codicem optimae notae eumque saeculo decimo quarto ineunte, anno nempe 768 aerae Armeniorum, 1319 p. Chr. scriptum typis exprimendum curavit, in universum 14 codices in Actis App. et episto-

lis comparavit, variasque lectiones tam ex his, quam ex editione Oscani (Amst. 1666.) in margine adnotavit. — Praeterea ad manus nobis sunt editiones N. T. Petropolitana, quae anno 1814. 8., et Moscoviensis, quae anno 1834. 8. una cum textu armen. vulg. divulgata est.

In editione Mechitharistarum praemittitur Euthalii, Alexandriae primum diaconi, deinde episcopi Sulcensis, qui saeculo quinto exeunte floruit, prooemium his verbis:

Նախադրութիւն առ Փիլիմոն թղթոյն:

Զայս թուղթս առաքէ ի Հռոմէ. և է պատճառ թղթոյս այս. Ոնեսիմոս ծառայ Փի-
լիմոնի փախուցեալ, եկն առ առաքելովն. և վարժեալ ի նմանէ՝ եղև առ նմա սպա-
սաւոր ի պաշտօնն. Վն այսորիկ գրէ առ Փիլիմոն վն նր այսպէս իմն. Հաւանեցուցանէ
ի նա զՈնեսիմոս, զի զգուշասցի ընդունել զնա բարեկամաբար, ոչ իբրև զծառայ՝ այլ
իբրև զեղբայր: Դարձեալ և զտուն նորա օտարասէր կոչէ. և զի ի գալն իւր պատ-
րաստեսցէ նմա օթևան. և այսպէս կատարէ զթուղթն:

Գլուխք առ Փիլիմոն թղթոյն:

Ա. Գովութիւն Փիլիմոնի, և գոհութիւն վասն նորին:

Բ. Յանձնարարութիւն Ոնեսիմոսի ծառայի փախուցելոյ, և աղաչանք վասն նորին ազատելոյ ի ձեռն հաւատոյն:

„Praefatio epistolae ad Philemonem.

„Hanc epistolam Româ mittit, ejusque ansa haec est: Onesimus Philemonis servus „profugus ad Apostolum venit, a quo instructus egregie apud eum ministerio (divino) „fungebatur, quapropter (Apostolus) hujus causa haec fere scribit. Commendat ei One„simum, ut curet eum amice recipere, non ut servum, sed tanquam fratrem. Porro „domum ejus hospitalem vocans rogat, ut ipsius adventui hospitium praeparet, „atque hac ratione epistolam finit.

„Capita epistolae ad Philemonem.

„1. Laus Philemonis et gratiarum actio propter eum.

„2. Commendatio Onesimi servi profugi, ac preces propter eum per fidem libe„ratum."

Lubet hic addere textum Euthalii graecum, qui legitur in libro „Collectanea monumentorum veterum ecclesiae graecae ac latinae, quae hactenus in Vat. Bibl. delituerunt. Tom. I. ed. Laurentius Alex. Zacagnius Vat. Bibl. praefectus. Rom. 1698.4.

pag. 107. sq. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς φιλήμονα ἐπιστολῆς παύλου.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Ὀνήσιμος ὁ οἰκέτης φιλήμονος ἔφυγε, καὶ ἀπελθὼν πρὸς τὸν ἀπόστολον κατηχήθη παρ' αὐτοῦ, καὶ γέγονεν αὐτῷ χρήσιμος εἰς διακονίαν· περὶ τούτου τοίνυν γράφει φιλήμονι, παρατιθέμενος αὐτῷ τὸν ὀνήσιμον, ἵνα προσέχῃ αὐτῷ γνησίως, καὶ μηκέτι ἔχῃ αὐτὸν ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὡς ἀδελφόν· προσετρέψατο δὲ αὐτὸν καὶ ξενίαν αὐτῷ ἑτοιμάσαι, ἵνα, ἐὰν ἔλθῃ, εὕρῃ ποῦ μείνῃ, καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

*) Ἰστέον δὲ, ὅτι οὗτος ὁ ὀνήσιμος καὶ μαρτυρίου ἠξιώθη ἐν τῇ ῥωμαίων πόλει, τερτύλλου τοῦ τηνικαῦτα τὴν ἔπαρχον ἐξουσίαν διέποντος, τῇ τῶν σκελῶν κλάσει τὴν ψῆφον ὑπομείνας τοῦ μαρτυρίου.

*) Haec adnotatio subjungitur etiam argumento praecedenti in Aldina editione, deest autem in quinque Vaticanae Bibliothecae codicibus. Z.

Ἔκθεσις κεφαλαίων τῆς πρὸς φιλήμονα ἐπιστολῆς παύλου.

Οὐκ ἔχει ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολὴ ὑποδιαίρεσιν κεφαλαίων, διὰ τοῦτο οὐκ ἔχει διὰ κινναβάρεως ἀριθμὸν γεγραμμένον.

Κεφάλαια τῆς πρὸς φιλήμονα ἐπιστολῆς.

I. Ἔπαινος φιλήμονος, καὶ εὐχαριστία ὑπὲρ αὐτοῦ.

II. Σύστασις ὀνησίμου φυγάδος οἰκέτου, καὶ παράκλησις ὑπὲρ αὐτοῦ σωθέντος διὰ πίστεως.

Inscr. Duo codd. scribunt: Արքիպպոս սարկաւագուհ(ի). Եւ առ Ապփիա. Թուղթ: i.e. „Archippam diaconissam et ad Apphiam epistola." Ed. Petrop. praeeunte Oscano hanc profert inscr. Թուղթ երանելւոյն Պօղոսի առաքելոյ առ Փիլիմոն i.e. „Epistola beati (sancti) Pauli apostoli ad Philemonem." գլուխ առաջին „caput primum". Ed. Moscov.: Թուղթ Պօղոսի առաքելոյ առ Փիլիմոն. գլուխ առաջին. „Epistola Pauli apostoli ad Philemonem. Caput primum."

v. 1. In uno cod. legitur: Պաւղոս առաքեալ „Paulus apostolus" pro Պ. կապեալ „P. vinctus". Philemonis nomen in optimis exemplaribus scribitur: Փիլիմոնի, in aliis, ut in inscriptione: Փիլիմոն, in uno: Փիլիմոնս, in ed. Petrop. Փիլիմոն, in ed. Moscov. Փիլիմոնի; Timothei nomen in edd. Osc. et Petrop. scribitur Տիմոթէոս, in reliquis Տիմոթէոս.

v. 4. Ultima verba sic vertenda sunt: „commemorans in precibus meis tui causa." In nonnullis

exemplaribus Participii յիշատակելով loco Infinitivus յիշատակել legitur.

v. 5. „Sicut audio" s. „dum audio" etc. Codices nonnulli scribunt: զհաւատսդ քո և զսէրն. Utrum πρός an εἰς legerit Armenus, non liquet; dixerim tamen, eum legisse εἰς, quoniam sequens εἰς eodem vocabulo „առ" expressit.

v. 6. „Ut communio fidei tuae aestimanda (pretiosa, utilis, efficax) fiat cognitione omnis bonitatis (alii legunt ամենայն բարութեանց aut ամենայն բարութեամբ „omnium bonitatum" aut „omni bonitate"), quae in vobis est in Christum Jesum." Ultima verba tam „in Christum Jesum" quam „in Christo Jesu" verti possunt.

v. 7. „Laetitiam magnopere accepi et consolationem super amore tuo, quod misericordia (viscera) tua per te requieverunt, frater." Vocabulum σπλάγχνα Arm. vertit գութք, quod „misericordiam" et „viscera" (sensu sc. translato) significat; infra vero v. 12. et 20. idem reddit աղիք, cujus propria notio est „viscera". — Ed. Petrop. scribit: զխնդութիւն — զմխիթարութիւն. In codd. nonnullis legitur: — և ուրախութիւն ի վերայ սիրոյն քրի — քև են հանգ.„ et gaudium super amore Christi" etc.

v. 8. In uno cod. legitur: ունիս „habes" pro ունիմ „habeo". Verba priora v. 9. διὰ τὴν ἀγάπην Armenus huc trahit.

v. 9. „Propter amorem (nonnulli: վասն սիրոյն pro վասն սիրոյ); immo vero precor talem (nonnulli: այնպէս „hac ratione" pro այնպիսի „talem") fieri (sc. te), uti et Paulus (sc. est) senex factus, atque nunc etiam vinctus Jesu Christi." Videtur legisse: μᾶλλον δὲ παρακαλῶ.

v. 10. Onesimi nomen ed. Petrop. scribit ոնէսիմոս.

v. 11. „Qui aliquando inutilis erat tibi, sed nunc tibi et mihi utilis."

v. 12. „Quem misi ad te; et tu hunc (qui tuus est) recipe, hoc est, mea viscera." In uno cod. legitur: զոր առաքեցի քեզ: և դու զնա — աղիսս „quem misi tibi; et tu eum" etc.

v. 13. Codices nonnulli loco Imperfecti կամէի „volebam" habent Aor. I. կամեցայ „volui."

v. 14. „Sed sine tua voluntate nihil volui facere, ut non bona tua e necessitate fiant, sed voluntate." Ed. Petrop. քոց կամաց զոչինչ pro քո կամաց ոչինչ. Codd. nonnulli: զոչինչ pro ոչինչ — բարիքն pro բարիք դ — լինիցի Sing. pro լինիցին Plur., et in fine addunt: ըստ այյ „secundum Deum."

v. 15. αἰώνιον Arm. յաւիտեան „in aeternum."

v. 16. „Non amplius sicut servum, sed supra servum, sicut fratrem dilectum; si mihi hac

ratione, quanto magis tibi corpore et domino." Nonnulli codd. և մարմնով „et corpore."

v. 17. „Si (alii: և եթէ „et si") me tibi socium putes (alii: համարիս „putas" aut համարեսցես „putabis), recipe eum sicut me."

v. 18. „Et si quid deliquerit, aut debeat, hoc mihi imputa." Codd. nonnulli atque edd. Petrop. et Moscov. habent յանձնուցեալ pro յանձնեաց.

v. 19. — „ego restituam („reddam", „solvam", alii addunt քեզ „tibi"), ut non dicam tibi, quod tu (codd. nonnulli: եթէ և դու, edd. Petrop. et Moscov. թէ և դու „quod et tu") personam tuam (te ipsum) mihi debes." Utrum ἀποτίσω, an ἀποδώσω Armenus legerit, dici via potest.

v. 20. „Profecto, frater, ego tui vicarius (tui loco; in codd. nonnullis փոխանակ legitur pro փոխանակա-նաւս) ero apud dominum (s. in domino); refocilla viscera mea apud Christum (in Christo)." Armenus igitur verbum ὀναίμην sensu activo sumit.

v. 21. „Confisus obedientiae tuae scripsi ad te, nam scio, quod plus etiam, quam quod dico (tibi), facies (propr. „facias")." Codd. nonnulli: եթէ pro թէ, et: զոր ասեմք „quod dicimus (nos)." In uno cod. legitur: յուսացեալ եմ — և գրեցի զայս, զի գիտեմ թէ առաւել քան զոր ասեմն առնես. i. e. „confisus sum — et scripsi hoc, nam scio, quod plus quam quod dico, facis."

v. 22. Codd. nonnulli: յուսացեալ եմ եթէ „confisus sum (s. speravi) quod" pro յուսամ թէ „confido (spero) quod". Edd. Petrop. et Moscov. եթէ pro թէ.

v. 23. „Salutem dat vobis Epaphras captivus meum apud Christum Jesum (s. in Christo Jesu)."

v. 25. Nonnulli codices, quibuscum consentiunt edd. Petrop. et Moscov. scribunt: Շնորհք տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ հոգւոյդ ձերում. ամէն: „Gratia domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, amen."

Subscriptio. „Ad Philemonem et Apphiam (codd. nonnulli: և առ Ապփիա „et ad Apphiam) dominos Onesimi, et ad Archippam (codd. nonnulli: Արքիպպոս „Archippum") diaconum Colossensium ecclesiae" etc. Euthalii subscriptio, quae legitur apud Zacagnium l. l. p. 708. haec est: Πρὸς φιλήμονα, καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησίμου, καὶ πρὸς ἄρχιππον διάκονον τῆς ἐν κολοσσαῖς ἐκκλησίας ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου. Εν στίχοις μζ'.

In ed. Petrop. subscriptio deest, ed. Moscov. eandem sed nonnisi in linguam vulgarem versam exhibet.

In fine editionis Mechitharistarum recentioris (Venet. 1805.) ab editore haec addita leguntur:

Նախնեաց յառաջաբանական [illegible] Թղթոյն յարէին գլխագիրք այլ եւս հինգ [illegible]

ամէն Քրիստ. Ամբողջ Եպիստոլէ այս. ըստ որոյ և այլն Քր. Ընդօրինակեցան գիրքս այս ըստ կեսա-
րացւոց օրինակաց, որ կան յարկեղս գրոց սրբոյն պամփիլեայ իւրովք ձեռօք գրեալ:
Որպէս ցուցանաք ի վեր անդր, օրինակս մեր աստ միայն յետ Փիլիմոնի թղթոյն յա-
րելով զերրորդ Կորնթացւոց, նոյնով ամփոփէ զմատեանն, յառաջ դասելով Պօղոսի
թղթոցն զՅայտնութիւնն: Իսկ մեք ըստ պատշաճին կարգելով յառա-
ջիկայս, այսու կնքեմք զնոր կտակարանս:

fortasse Euthalii,

„Hic in fine epistolarum Pauli addunt codices manuscripti praeterea dicta quaedam aliena,
„inter quae haec etiam: Descriptus est hic liber (s. descripti sunt hi libri) secundum exempla-
„ria caesareensia, quae exstant in scriniis librorum sancti Pamphili ipsius manibus scripta.
„Ut supra (cf. not. in fine ep. II. ad Cor. p. 452. et ep. Hebr. p. 361.) monuimus, hic tantum post epistolam
„ad Philemonem tertiam Corinthiorum epistolam adjungens, eadem volumen claudit, Pauli epi-
„stolis apocalypsin praeponendo; nos vero, uti congruit, disponentes in praesenti, hâc no-
„vum testamentum finimus."

Notae ad versionem ibericam.

In editione hujus versionis Moscov. recentiori (1816. 4.), quam solam hucusque ad manus habeo, perin-
de atque in ed. vers. arm. Mechitharistarum, Euthalii prooemium praemittitur his verbis:

დაწყებაჲ ფილიმონის მიმართის ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა
პავლესი.

Ⴔ ფილიმონს მიუწერს ჰრომით, ხოლო მიზეზი ეპისტოლისა ესე არს, ონისიმე მონა
ფილიმონისი ივლტოდა და წარვიდა მოციქულისა საძიებელად და სწავლულ-იქმნა
მისგან, და იქმნა მის სახმარ მსახურებისა, ამისთჳს ესევე მიჰსწერს ფილიმონს
და შეჰვედრებს მას ონისიმეს რაჲთა ეკრძალოს მოსწრაფულ, და არღარა-რაჲ
ჰყვეს იგი მორჩილ მონად, არამედ ვითარცა ძმა, და უბრძანებს მას რაჲთა ხა-
ჳანესა ვანიეზსდის მას ეჳვეოჲ მიიღებს მცნ, ჰქონდეს და ექოს ჩემ ებრო
ადასრულებს ეპისტოლეს.

„Argumentum epistolae sancti Pauli apostoli ad Philemonem.
„Philemoni Româ scribit; causa vero epistolae haec est: Onesimus Philemonis
„servus aufugit, et abiit ad apostolum quaerendum, a quo instructus utilis ei
„factus est in servitio; quapropter Philemoni scribit, et commendat ei Onesi-
„mum, ut diligenter eum curet, nec amplius eum habeat tanquam servum, sed

„ut fratrem. Porro praecipit ei, ut habitationem praeparet ipsi, (ut) si illuc venturus sit, „inveniat, ubi maneat. Sic claudit epistolam."

Inscriptioni additum est: თავი ა. დასაწყისი ტბ. i. e. „Caput I. Initia (h. e. vocabula) CCCII."

v. 2. Ultima verba sic vertenda sunt: „et domus tuae coetibus."

v. 3. et v. 5. ქ̃ს pro ქ̃ჳსი cf. v. 25.

v. 5. Pro ἀκούων Iber. scribit „audio" ἀκούω. Utrum πρός an εἰς legerit interpres, quaeritur, quum მიმართ utramque habeat notionem.

v. 7. „Nam laetitiam magnam habeo et consolationem propter amorem tuum, quod viscera sanctorum requieverunt per te, o frater."

v. 9. „Propter amorem magis etiam precor te talis hic ut Paulus senex, sed nunc vinctus quoque Christi Iesu.

v. 10. Iber. „propter filium nostrum" pro „propter filium meum."

v. 12. „Quem misi tibi; sed tu recipe (s. considera, aestima, honora) eum, hoc (s. hic) est viscera mea."

v. 14. „Sed praeter cognitionem tuam non volui facere, ut non necessario (coacte, vi) bonum tuum fiat, sed libere (voluntarie)." Iber. videtur legisse οὐκ pro οὐδέν.

v. 15. „Quis scit? (i. e. fortasse) etiam propterea a te separavit se (discessit) ad tempus unum, ut in aeternum ducas eum."

v. 16. „Non etiam (amplius) sicut servum, sed etiam super servum, dilectum fratrem; quoniam mihi ita, quanto magis tibi, et carnalite (corporaliter), et per dominum quoque."

v. 20. „Profecto, o frater, ego acquisivi te per dominum; requiescere fac viscera mea in Christo."

v. 21. „Spe (s. fiducia) obedientiae tuae (sc. fretus) scripsi tibi; scio, quod plus etiam respectu ejus, quod tibi dico, facies."

v. 22. „Et cum hoc para mihi hospitium quoque" etc.

v. 23. „Salutant te Epaphras mecum captivus per Christum Iesum."

v. 24. „Demae nomen scriptum est დიმა „Dima."

Subscr. Pro „ἐν Κολασσαῖς" ad verbum vertendum erat „Κολασσῶν."

Appendix.

Appendicis loco addimus duo textus arabicos, qui sumtibus societatis Lond. de propaganda cognitione Christi typis impressi sunt, et ab iis, quas protulimus, versionibus magis minusve declinant.

Textus carschunicus ex ed. N. T. Paris. 1827. 4.

ܪܣܐܠܗ ܒܘܠܣ ܐܠܝ ܦܝܠܝܡܘܢ

ܘܗܘ ܐܠܦܨܠ ܐܠܐܘܠ ܀

1. ܡܢ ܒܘܠܣ ܐܣܝܪ ܝܣܘܥ ܐܠܡܣܝܚ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܐܠܐܟ ܐܠܝ ܦܝܠܝܡܘܢ ܐܠܚܒܝܒ ܐܠܡܥܐܘܢ ܡܥܢܐ.

2. ܘܐܠܝ ܐܦܦܝܐ ܐܚܬܢܐ. ܘܐܠܝ ܐܪܟܒܘܣ ܐܠܡܥܐܘܢ ܡܥܢܐ. ܘܐܠܝ ܐܠܟܢܝܣܗ ܐܠܬܝ ܦܝ ܒܝܬܟ.

3. ܐܠܢܥܡܗ ܠܟܡ ܘܐܠܣܠܐܡ ܡܢ ܐܠܠܗ ܐܒܝܢܐ ܘܡܢ ܪܒܢܐ ܝܣܘܥ ܐܠܡܣܝܚ.

4. ܐܫܟܪ ܐܠܗܝ ܦܝ ܟܠ ܚܝܢ ܘܐܕܟܪܟ ܦܝ ܨܠܘܐܬܝ

5. ܡܢܕ ܣܡܥܬ ܒܡܚܒܬܟ ܘܐܝܡܐܢܟ ܠܪܒܢܐ ܝܣܘܥ ܐܠܡܣܝܚ ܘܠܓܡܝܥ ܐܠܐܛܗܐܪ ܐܠܡܩܕܣܝܢ

6. ܠܟܝ ܬܟܘܢ ܫܪܟܗ ܐܝܡܐܢܟ ܬܟܬܪ ܒܐܥܡܐܠ ܘܬܟܘܢ ܦܝ ܐܠܐܥܬܪܐܦ ܐܠܬܝ ܠܟܡ. ܘܒܟܠ ܥܡܠ ܡܢ ܐܠܚܝܪ
ܒܡܥܪܦܗ ܐܠܬܝ ܠܢܐ ܒܝܣܘܥ ܐܠܡܣܝܚ.

7. ܘܐܢ ܠܢܐ ܦܪܚܐ ܟܬܝܪܐ ܘܥܙܐ ܥܠܝ ܡܚܒܬܟ ܐܕ ܐܚܫܐ ܐܠܐܛܗܐܪ.

8. ܘܠܝ ܡܢ ܐܓܠ ܗܕܗ ܐܠܟܠܡܗ ܕܐܠܬ ܬܩܗ ܒܐܠܡܣܝܚ ܐܢ ܐܘܨܝܟ ܒܐܠܐܡܪ ܐܠܕܝ ܗܘ ܐܠܚܩ.

9. ܘܐܟܬܪ ܐܠܚܩ ܒܐܠܬܝ ܐܛܠܒ ܐܠܚܒ ܡܢܟ ܠܐܢ ܐܢܐ ܒܘܠܣ ܐܠܫܝܟ ܟܢܬ ܡܢ ܩܒܠ ܘܐܢܐ ܐܠܐܢ
ܐܣܝܪ ܝܣܘܥ ܐܠܡܣܝܚ

10. ܘܐܛܠܒ ܐܠܝܟ ܦܝ ܐܒܢܝ ܐܘܢܝܣܝܡܘܣ ܐܠܕܝ ܘܠܕܬܗ ܦܝ ܐܣܪܝ.

11. ܐܠܕܝ ܟܐܢ ܡܢ ܩܒܠ ܠܐ ܝܢܦܥܟ ܫܝܐ. ܘܗܘ ܐܠܐܢ ܝܨܠܚ ܠܟ ܘܠܝ ܐܝܨܐ.

12. ܘܗܘ ܐܪܣܠܬܗ ܐܠܝܟ ܦܐܩܒܠܗ ܒܡܚܒܬܟ ܘܐܢܐ ܠܗ.

13. ܘܩܕ ܟܢܬ ܐܪܝܕ ܐܢ ܐܡܣܟܗ ܥܢܕܝ ܠܝܟܕܡܢܝ ܥܘܨܟ ܦܝ ܘܬܐܩ ܐܠܐܢܓܝܠ.

14. ܠܟܢ ܐܪܕܬ ܐܢ ܠܐ ܐܦܥܠ ܫܝܐ ܕܘܢ ܡܫܘܪܬܟ. ܠܝܠܐ ܝܟܘܢ ܐܚܣܐܢܟ ܟܐܢܗ ܥܢ ܩܗܪ. ܒܠ ܒܐܪܐܕܬܟ.

15. ܘܠܥܠܗ ܡܢ ܐܓܠ ܗܕܐ ܐܦܬܪܩ ܡܢܟ ܣܐܥܗ. ܠܟܝ ܬܩܒܠܗ ܡܘܒܕܐ

16. ܠܝܣ ܟܐܠܥܒܕ. ܒܠ ܐܦܨܠ ܡܢ ܐܠܥܒܕ. ܐܟܐ ܟܐܢ ܠܝ ܐܢܐ ܚܒܝܒܐ ܒܟܨܘܨ ܦܟܡ ܠܟ.
ܟܡܐ ܝܟܘܢ ܠܟ ܡܢ ܩܒܠ ܐܠܓܣܕ ܘܡܢ ܩܒܠ ܐܠܐܝܡܐܢ ܒܪܒܢܐ.

17. ܦܐܢ ܟܢܬ ܠܝ ܫܪܝܟܐ ܦܐܩܒܠܗ ܟܐܢܗ ܐܢܐ.

18. ܘܐܢ ܟܐܢ ܒܟ ܓܢܐ ܐܘ ܟܐܢ ܥܠܝܗ ܕܝܢ ܦܐܚܣܒܗ ܥܠܝ.

19. ܘܗܘܐ ܟܬܒܬܗ ܒܟܛ ܝܕܝ ܐܢܐ ܒܘܠܣ. ܘܐܢܐ ܐܘܦܝܗ ܥܢܟ. ܠܟܝ ܠܐ ܐܩܘܠ ܠܟ ܐܢܟ ܒܢܦܣܟ
ܐܝܨܐ ܡܕܝܢ ܠܝ.

20. ܢܥܡ ܝܐ ܐܟܝ ܐܢܐ ܐܣܬܡܬܥ ܒܟ ܒܣܝܕܢܐ. ܦܐܪܝܓ ܐܚܒܐܝ ܦܝ ܐܠܡܣܝܚ.
21. ܘܩܕ ܟܬܒܬ ܐܠܝܟ ܒܚܘܝ ܠܛܐܥܬܟ ܘܐܬܩܐ ܒܟ. ܘܐܢܐ ܐܥܠܡ ܐܢܟ ܬܥܡܠ ܐܟܬܪ ܡܡܐ
ܐܩܘܠ ܠܟ.
22. ܘܐܥܕ ܠܝ ܡܥܗ ܡܢܙܠܐ ܦܐܢܝ ܐܪܓܘ ܐܢ ܐܘܗܒ ܠܟܡ ܒܨܠܘܐܬܟܡ.
23. ܝܣܠܡ ܥܠܝܟ ܐܦܦܪܐܣ ܐܣܝܪ ܐܠܡܣܝܚ ܡܥܝ ܒܝܣܘܥ ܐܠܡܣܝܚ
24. ܘܡܪܩܘܣ ܘܐܪܣܛܪܟܘܣ ܘܕܝܡܐܣ ܘܠܘܩܐ ܐܠܡܥܝܢܝܢ ܠܝ.
25. ܢܥܡܗ ܪܒܢܐ ܝܣܘܥ ܐܠܡܣܝܚ ܡܥ ܪܘܚܟܡ ܝܐ ܐܟܘܬܝ. ܐܡܝܢ ܀

Notae ad textum praecedentem.

Hic textus cum textu versionis arab. Erpen. plerumque convenit, ita ut eum novam hujus versionis recensionem habeamus; quapropter ea tantum loca, in quibus a textu Erp. recedit, consideranda ac vertenda duximus.

Inscr. „Epistola Pauli ad Philemonem" — Παύλου ἡ πρὸς φιλήμονα ἐπιστολή. Huic additum est: „Legitur die Veneris primi jejunii." Pauli nomen scribitur ܦܘܠܘܣ بولو. v.1. Nomen Timothei scriptum est طيماتوس. — Apphiae nomen v.2. اقيا. Ibidem loco لاختنا legitur لاختنا „sorori nostrae" et في بيتك „in domo tua" κατ' οἶκόν σου pro في بيتهم. — v.3. Vox ربنا „domino nostro" ut in textu graeco ante vocem يسوع „Jesu" posita est. — v.4. „Et gratias ago" pro „Tum ecce ego gratias ago" — الذي pro الذي. — Pro [illegible], quod in Ed. legitur, et sphalma videtur esse typographicum, scripsimus [illegible]. — v.6. Vox ἐνεργής bis versa reperitur: „dans fructus et valens in operibus (في الاعمال pro بالاعمال) bonis" porro „et in eo, quod vobis (ἐν ὑμῖν pro ἐν σοί) a bono" (المعروف videtur per errorem scriptum esse pro المعرفة „e cognitione") etc. ut Erp. — v.7. استراحوا Plur. pro استراح Sing. verbi — ايها الاخ „o frater" omissum est. v.8. ان „ut" pro واني „et ecce ego." — v.9. واما pro فاما — تعرف Fut. „scis" pro عرفت Praet. „scivisti" — Vox ايضا omissa est; itaque καί non versum. — v.10. Onesimi nomen ante Pron. relat. positum est. v.11. Ab initio Pron. demonstr. ذلك additum est. — v.12. „acceptione (s. receptione) tua" pro „secundum receptionem tuam" بقبولك pro كقبولك. — v.13. الانجيل pro البشرى. — v.16. Vox الان ἔτι „nunc" omissa est. Loco „e jure possessionis corporis" scriptum est „e jure servitutis corpore." v.17. كنت لي „fuisti mihi" pro: كنت لك „fui tibi." — v.19. كيلا pro لئلا. — Adde v.18. خسرك „damno te affecit" pro ضررك „injuria te affecit." — v.20 بل vox „immo" omissum — بسيدنا pro في سيدنا — „refocilla (فارج pro فاريج) dilectos meos in Christo" pro „refocilla me tu quoque in Christo." v.21. „Et jam" pro „Et tantummodo." — v.22. اوجب minus recte pro ارجو — sed اوهب „dabor" rectius pro

اذهب, ibo, abducar". — v. 23. „Salutat vos" Lon. ὑμᾶς pro „Salutat te" Lon. σε. v. 24. لى pro ى. v. 25. „o fratres mei" pro „o fratres." Subscriptio prorsus deest.

Textus arabicus ex ed. N. T. Lond. 1727. 4.

رسالة بولص الرسول الى فيليمون

١ (من) بولص اسير يسوع المسيح وتيموثاوس الاخ. الى فيليمون حبيبنا وموازرنا.
٢ والى أبّيا الحبيبة. والى ارخيبّوس المتجنّد معنا. والى الكنيسة (التى) فى منزلك.
٣ نعمة لكم وسلامة من الاهى ابينا والربّ يسوع المسيح.
٤ اشكر الاهى دايمًا مكرّرًا ذكرك فى صلواتى.
٥ اذ قد سمعت بالمحبّة والامانة الّتى لك بالربّ يسوع ولجميع القدّيسين.
٦ لتصير شركة امانتك فاعلة بمعرفة كلّ عمل صالح الّذى فيكم لدى المسيح يسوع.
٧ لانّ لنا سرور جزيل وعزآء (نفيس) بمحبّتك. لان احشآء القدّيسين قد تفيّحت بك ايّها الاخ.
٨ فلذلك اذ لى بالمسيح دالة كثيرة ان آمرك بالواجب.
٩ انّا من اجل المحبّة فاولى بى ان اسألك. اذ كنت مثل هذا. بما انّنى بولص الشيخ. والان ايضًا اسير يسوع المسيح.
١٠ اسألك من اجل اونيسيموس ولدى الذى ولدته فى قيودى.
١١ الّذى كان اوّلًا غير نافع لك. و(هو) الان افضل نافع لك ولى.
١٢ الّذى قد ارسلته. فاقبله انت اذ هو احشاى.
١٣ لقد اثرت ان امسكه عندى ليخدمنى بدلًا منك فى قيود للباسد البشارة.
١٤ لكن لم أوثر ان افعل شيئًا بغير رأيك لئلّا يكون خيرك كانّه بالزام. بل باختيار.
١٥ لانّ لعلّه لهذا فارقك مدى ساعةٍ لتستوفيه موبّدًا.
١٦ لا كعبد ايضًا. بل ارفع منزلة من عبد. اخًا حبيبًا لى انا خاصّةً. فكم بالاكثر لك بالبشرة وبالربّ.
١٧ فان كنت تحسبنى شريكًا فاقبله مثلى.
١٨ وان كان قد ظلمك شيئًا او يجب لك عليه شئ فاحسبه علىّ.
١٩ انا بولص كتبت بيدى. انا اقضيك (عنه). حتى لا اقول لك انّك انت نفسك ايضًا غريم لى.
٢٠ نعم يا اخى. انا ساتمتّع بك بالربّ. نيّح احشاى بالربّ.
٢١ (فانّنى) اذًا واثقٌ بطاعتك كتبت اليك. عالمًا انّك ستعمل فوق ما اقول لك.
٢٢ ومع هذا سقوّم لى مضافا. فانّى اؤمّل انّى بصلواتكم ساوهب لكم.
٢٣ يسلّم عليك ابيافراس المستاسر معى بالمسيح يسوع.
٢٤ مرقص. اريسطرخوس. ديماس. لوقا مساعدىّ.
٢٥ نعمة ربّنا يسوع المسيح مع روحكم. امين.

كتبت لفيليمون من رومية على يد اونيسيموس المملوك .

Notae ad textum praecedentem.

De hoc textu, quem edidit Salomo Negri, presbyter Damascenus, Maschius (cf. Le Long biblioth. sacr. vol. II. p. 130) haec dicit: „Codicem mstum N. T. arabici a patriarcha Damasceno approbatum per aliquot annos exspectarat editor, quem et accepisse dicitur. Verum in edendo opere non codicem illum mstum sequutus est; sed versionem e Polygl. Angl. describi curavit, quam tamen multoties immutavit, et ad graecum textum revocavit; verba vero arabica, quae in textu graeco non invenit, uncinulis a reliquo contextu distinxit, et dicta classica lineis subductis insignivit." – Jam vero, quum in hac editione nonnulla reperiantur, quae non ad textum graecum conformata sint, simulque a textu bibl. polygl. Lond. recedant, haec nisi editoris arbitrio, quod contendere minime audeam, tribuamus, e codice illo fluxisse putanda sunt. Hinc non dubitavi, hunc etiam textum hic proponere et in judicium vocare.

Inscr. „Epistola Pauli apostoli ad Philemonem" – Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολή. – v. 2. Apphiae nomen scriptum est ابيّا „Appia" pro ابفيّا „Apphiyya" – Archippi vero ارخيبّوس, pro ارشيبّوس. Loco „et Archippum" legitur „et ad Archippum", itemque „et ad ecclesiam" (والى الكنيسة) pro „et ecclesiam" (والبيعة). – v. 3. „a Deo meo" pro „a Deo". – v. 4. الاهي Accus. pro لالهي Dat. – v. 5. „apud dominum Jesum (in domino Jesu) et ad omnes sanctos" pro „apud dom. Jes. Chr. et apud coetum sanctorum". In his textum graecum accuratius reddere voluisse videtur editor. v. 6. „in cognitione omnis operis boni, quod in vobis apud Christum Jesum" pro „in cogn. omnis boni, quod fec. in nobis apud J. Chr." Legit igitur: π. ἔργου ἀγ. τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. v. 7. „Quoniam nobis laetitia" (سرور) pro „quoniam jam comprehendimus laetitiam" (ادركنا) – اشتاء pro شيئا. – v. 8. فلذلك pro فلهذا – et additur كثيرة „πολλήν."

v. 9. „Jam vero propter" διὰ δέ pro διά – فاولى pro فالاولى – اسالك pro اسلك – „quum sim talis" τοιοῦτος ὤν pro „quum sim huj. rei dignus" – „nunc vero etiam" νυνὶ δὲ καί pro „nunc vero ego". – v. 10. اسالك pro اسلك – „in vinculis meis" pro „tempore vinculorum meorum". – v. 12. „Quem jam misi" pro „et jam misi eum" – فاقبله pro فاعتقه „suscipe eum" pro „manumitte eum" – الان „nunc" omissum – شفقتي pro شفقتي. – v. 13. „Profecto jam" pro „et jam". – v. 14. „Sed non" χωρὶς δέ pro „ac non" – „veluti per vim" ὡς κατὰ ἀν. pro „per vim" – verba „et bonum tuum invito animo" omissa sunt. – v. 15. „Nam fortassis (τάχα γάρ) propterea rel. te metam horae, ut etc. pro „sed fortasse

vel: te met. horae propterea, ut" etc. Verba ultima „et in saec." etc. omissa sunt. — v. 16. „et quanto magis tibi" pro „et quanto dignior eo, ut sit tibi frater." — v. 17. „Et si me judicabas socium" pro „Sic si fui ego socius tibi". — v. 19. „ut non dicam tibi, quod tute ipse etiam" pro „ut non dicam, tute ipse", addit igitur σοι et καί. — v. 20. „ego oblector te" ἐγώ σου ὀναίμην pro „ego profui tibi". — „ref. viscera mea ([illegible]) in Domino" pro „ref. viscera mea in amore domini". v. 21. „Et ecce ego tunc" pro „et ecce ego." — v. 22. فانّي pro فانني — انّي pro انني. — v. 23. Nomen Epaphrae scriptum est ابيافراس loco ابافرا — „in Christo Jesu" ἐν χριστῷ ἰησοῦ pro „propter Jesum Christum." v. 24. „Marcus" (مرقس) pro „et Marcus" (ومرقس) — اريسطرخوس pro ارسطرخوس — لوقا pro لوقاس. — Subscr. „Scripta est Philemoni (ad Philemonem) Româ per Onesimum servum" πρὸς φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου. —

BS 3769 .9 .Pe1
363053
Petermann
Pauli epistola ad Philemon ...
N.T. Sem.